

PRIMORSKI DNEVNIK

- Cena 90 lir

Leto XXIX. Št. 64 (8466)

TRST, sobota, 17. marca 1973

Polnina plačana v gotovini
Abn. postale, I. grupp

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni «Doberdoba» v Goveu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni «Slovenija» pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

PRVA ZMAGA KOVINARSKIH DELAVCEV PO PETIH MESECIH TRDEGA BOJA

Dosežen sporazum o novi delovni pogodbi kovinarjev v podjetjih z državno udeležbo

Osnutek sporazuma sta zveza kovinarjev in Intersind podpisali včeraj zjutraj po 40 urah pogajanj - Sedaj je na vrsti še obnove delovne pogodbe v zasebni kovinarski industriji

RIM, 16. — Po 40 urah pogajanj med enotno sindikalno zvezo kovinarjev in predstavnik Intersinda (kovinarska podjetja z državno udeležbo) so danes ob zori, ob navzočnosti ministra za delo Coppa, podpisali osnutek sporazuma o novi delovni pogodbi, ki zanima 250 tisoč delavcev in uradnikov zaposlenih v javnih kovinarskih podjetjih. Osnutek sporazuma bodo morali še odobriti delavci na skupščinah v posameznih podjetjih in obratih.

Kovinarski delavci so stopili v boj za obnove delovne pogodbe pred dobrimi petimi meseci, ko je enotna sindikalna federacija kovinarjev odobrila osnutek zahtev in jih izročila Intersindu ter organizaciji zasebnih kovinarskih podjetij. S tistim dnem je milijon in 400 tisoč delavcev stopilo v neizprosno in odlično sindikalno akcijo. Za sedaj se dogovor nanaša samo na javna kovinarska podjetja. Zato bo potreben še nadaljnji boj, da se doseže sporazum tudi za zasebna podjetja. Delavci, kot poudarjajo sindikati, so na ta boj pripravljeni. V petih mesecih so delavci stavkali skupno 150 milijonov ur, se pravi, da je vsak ko-

ve kategorije (111.000 lir mesečne plače); tretja kategorija zajema uradnike tretje kategorije in kvalificirane delavce (119.000 lir); četrta kategorija, uradnike tretje A kategorije, specializirane delavce in nekatere izredne kategorije druge vrste (130.000 lir); v peti kategoriji so uradniki druge kategorije, izkušeni specializirani delavci in tako imenovane posebne kategorije (142.000 lir); peta kategorija «S», uradniki druge super kategorije (168.000); šesta kategorija, uradniki prve kategorije (183 tisoč); sedma kategorija, uradniki prve super kategorije (208.000). Do sestave enotnega staleža bo prišlo z vstopom v veljavo delovne pogodbe, toda ne pozneje od 1. junija letos. Glavni delovnega urnika so se dogovorili za 40 ur tedensko. Za železarsko industrijo je bil določen en dan počitka vsake 16 delovnih tednov, in vsake osem delovnih tednov od 1. januarja 1975. Leto dolje. Za delavce zaposlene v dnevnih in nočnih izmenah pa so določili, da jim bodo k omenjenim dnevom počitka, od 1. januarja 1975, priznali še nekaj plačanih delovnih dni v letu, za delo ob praznikih. Tako se bo v roku enega leta delovni urnik delavcev v železarski industriji znižal na povprečno 39 ur tedensko.

Osnutek nove delovne pogodbe določa tudi nov in bolj ugoden postopek pri napredovanju v raznih kvalifikacijah in specializacijah. Glede starostne delovne dobe in periodičnih povikov plače, pa so se dogovorili, da bo ta doklada znašala 3,5 odstotka vključno z ovrdenotem prejšnjih periodičnih povikov. Hkrati pa je ustanovljen peti periodični povisek za delavce v višini 2 odstotka.

Osnutek nove delovne pogodbe določa tudi zmanjšanje števila nadur. Glede dopustov pa bodo imeli delavci in uradniki od tri do štiri tedne dopusta, od 1. julija 1974. leta dalje pa bo letni dopust znašal najmanj štiri tedne za vse uslužbenke. Draginska doklada bo za sedaj ostala v dosedajni višini tako za delavce kot za uradnike, od 1. januarja 1974 pa bo draginska doklada enotna na osnovi prejele plače.

Delovna pogodba bo veljala tri leta in zapade 31. decembra leta 1975.

Prvi komentariji o dosegu sporazuma med sindikati kovinarjev in Intersindom so precej ugodni. Tajništvo enotne federacije kovinarjev je izrazilo svoje pozitivno mnenje in poudarilo, da je do sporazuma lahko prišlo zaradi velike sposobnosti boja in politične zrelosti delavcev, zaradi enotnosti, ki se

je ustvarila v vsem delavskem gibanju okrog kovinarjev.

Sindikalna federacija poudarja, da je prav ta enotnost omogočila zmago nad javnimi in zasebnimi delodajalci, ki so hoteli na vsak način zmanjšati pomen doseženih pravic v bojih leta 1968. Na podlagi tega uspeha, pravi enotna sindikalna federacija kovinarjev, so sedaj vsi kovinarji pripravljeni za nadaljnji boj za izvajanje nove delovne pogodbe z zasebnimi delodajalci, ki so v zadnjih dneh zapustili svoja stališča predvsem do najbolj važnih delavskih zahtev.

Tudi tajništvo enotne sindikalne federacije CGIL, CISL in UIL je danes izjavilo, da pomeni sporazum z Intersindom za novo delovno pogodbo kovinarjev v podjetjih z državno udeležbo učinkovito zmago in orožje v rokah delavcev za nove sindikalne boje. Tajništvo enotne sindikalne federacije je pohvalilo kovinarje, ki so znali pet mesecev vztrajati v težkem boju z delodajalci in izvajati svojo

prvo zmago. Hkrati pa federacija CGIL, CISL in UIL obsoja stališče, ki ga je imela vlada do pogajanj kovinarjev z delodajalci tudi potem, ko je minister za delo dal pobudo za rešitev spora.

Glavni ravnatelj «Fedemecanica» dr. Valle pa je izjavil, da sporazum za kovinarske delavce v podjetjih z državno udeležbo poglobno proučujejo in da bodo pozneje ocenili njegove rezultate. Dr. Valle pa ob tej priložnosti ni poudaril, da med podjetji z državno udeležbo in med zasebnimi podjetji obstaja velika razlika, češ da Intersind ima opravka z velikimi podjetji, Fedemecanica pa z družbo v glavnem srednja in mala podjetja, ki predstavljajo 80 odstotkov vseh zaposlenih delavcev v zasebni kovinarski industriji. Zato bi moralo ministrstvo za delo, po njegovem mnenju, pri nadaljnjih pogajanjih s sindikati upoštevati te razlike.

OSTER UVODNIK HANOJSKEGA DNEVNIKA «NHAN DAN»

Ameriška vlada pošilja orožje Južnemu Vietnamu

V ponedeljek se začne konferenca med ZRV in Thieujevim režimom - Partizani osvobodili 32 ameriških vojni ujetnikov

SAIGON, 16. — Združene države so danes zagrozele Severnemu Vietnamu, da bodo ustavile umike ameriških vojakov iz Vietnama, če ne bosta Hanoi in ZRV spoštovala izvajanja četrte faze osvoboditve ameriških vojni ujetnikov. Grožnja je izvenela toliko bolj podla in brez sleherne podlage, ker je mednarodna nadzorna komisija večkrat ugotovila, da Severni Vietnam in ZRV Južnega Vietnama zelo natančno spoštujeta določila pariškega sporazuma o premirju. V Severnem Vietnamu je še 107 ameriških ujetnikov, v Južnem Vietnamu se pravi na osvoboditvi osem omenjen, ki ga nadzoruje ZRV, pa 26. To je v kričeem nasprotju s tisoči severnovietnamskih vojakov in južnovietnamskih partizanov, ki so v taboriščih Thieujevega lutkovnega režima.

Partizani so danes v Hanoi u osvobodili skupno 32 ameriških vojni ujetnikov, ki jih je vojsko letalo C-141 nemudoma odpeljalo na Filipine v letalsko oporišče Clark. Južni Vietnamci bi morali danes osvoboditi približno 2.000 zajetih

vojakov osvobodilnih sil, zaradi pletke preteze pa so osvoboditev preložili na jutri.

Hanojski dnevnik Nhan Dan je danes ponovno obtožil ZDA, da preko Japonske zalagajo z orožjem saigonski režim, kar je v popolnem nasprotju z določili pariškega mirovnega sporazuma. Orožje prihaja menda iz Japonske v pristanišče Danang.

V ponedeljek se bo začela v Parizu konferenca med obema južnovietnamskima stranema. V francosko glavno mesto oje dospel opolnomočen minister Hieu, ki bo vodil delegacijo ZRV. Ob svojem prihodu je tudi on obtožil ZDA, da podpirajo provokacije južnovietnamske vlade, ki skuša zavlačevati izvajanje določil pariškega sporazuma o miru. Na letališču je Hieu je dočakala zunanja ministrica ZRV Thi Binhova, ki prepušča vodstvo delegacije osvobodilne fronte in bo odpotovala iz Pariza. Danes je izjavila, da bo ZRV odposlala svoje opazovalce v OZN, v New York in v Ženevo.

Džemal Bijedić zaključil obisk v Maleziji

SINGAPUR, 16. — Jugoslovanska vladna delegacija pod vodstvom predsednika zveznega izvršnega sveta Džemala Bijedića je prispela danes po končanem obisku v Maleziji na tridnevni obisk v Singapur, kjer so jugoslovanske delegacije iz Kuala Lumpurja je bilo objavljeno skupno sporočilo o jugoslovansko - malezijskih razgovorih, v katerih sta Džemal Bijedić in Tun Abdul Razak s sodelavci v prijateljski in pristranskosti ozračju izmenjali misli o mednarodnih vprašanjih in dvostranskih odnosih. Predsednika sta, kot se med drugim omenja, pozdravila pozitivne tendence po zmanjšanju napetosti na svetu in reševanju mednarodnih vprašanj, istosopno pa sta izrazila zaskrbljenost zaradi poja v uporabe sile, vmešavanja v notranje zadeve drugih, zaradi povečanja razlik med razvitimi in nerazvitimi državami in nadaljevanja krize na Blžnjem vzhodu. Predsednika sta poudarila potrebo aktivnega prizadevanja vseh miroljubnih sil, posebno nevtraliziranih, za rešitev perečih mednarodnih vprašanj in izboljšanja mednarodnega položaja.

Predsednika vlad Jugoslavije in Malezije sodita, da bo bodoči sestanek nevtraliziranih na vrhu velikega političnega pomena in izražata upanje, da bo prispeval k reševanju perečih mednarodnih vprašanj. Bijedić in Razak sta pozdravila sporazum o prenehanju vojne v Vietnamu ter izrazila upanje, da bo mir vzpostavil na vsem področju Indokine. Džemal Bijedić je potrdil podporo jugoslovanske vlade predlogu Malezije, da se področje jugovzhodne Azije nevtralizira. Jugoslavija in Malezija bosta podpirali ljudstva v borbi proti kolonializmu in podpirali zakonite pravice vseh arabskih narodov. Obe strani sta poudarili nujnost tesnega sodelovanja nevtraliziranih z državami v razvoju na konferenci o pomorskem pravu in zahtevala, da se njihovi interesi spoštujejo v vseh vprašanih pomorskega prava. V proučevanju dvostranskih odnosov je ugotovljeno, da so pogoji za nadaljnji napredek zelo ugodni. Med razgovori je prišlo do soglasja o ukrepih za uresničitev sporazuma o gospodarskem sodelovanju, ki je bil podpisan lani. Dogovorjeno je tudi poslovno sodelovanje v ladijskiški industriji in skupnih naložbah in tehnično sodelovanje. Predsednik malezijske vlade je sprejel vabilo, da obišče Jugoslavijo.

Predsednik zveznega izvršnega sveta Džemal Bijedić je izjavil malezijskim časnikarjem pred odhodom iz Kuala Lumpurja, da je bila v razgovorih dosežena enakost, oziroma podobnost pogledov v mnogih vprašanjih, ki so bila predmet razpravljanja. Naši državni sta zainteresirani za razvoj medsebojnih odnosov na vseh področjih. Jugoslovanska podjetja pa za udeležbo pri gradnji posameznih objektov v Maleziji, je dejal Bijedić.

IZJAVA ČASOPISU «ITALJUG»

Minister Medici o svojem skorajšnjem obisku v Jugoslaviji

(Od našega dopisnika)

RIM, 16. — Italijanski zunanji minister Giuseppe Medici je včeraj sprejel jugoslovanskega veleposlanika v Rimu Mišo Pavičevića, s katerim se je dalj časa pogovarjal o bodočem obisku v Jugoslaviji. Kot je bilo že sporočeno, bo Medici 19. t.m. prispel na dvodnevni delovni sestanek s podpredsednikom zveznega izvršnega sveta in zveznim tajnikom za zunanje zadeve Milošem Minićem v Dubrovniku.

Minister Medici je v zvezi z obiskom v Dubrovniku v izjavi časopisu «Italgug», ki ga izdaja italijansko - jugoslovanski informativni center v Rimu, med drugim dejal, da bodo njegovi razgovori z zveznim tajnikom za zunanje zadeve Minićem omogočili, da se potrdijo prijateljski občutki, ki vežejo narode obeh držav, ki vlagajo velike napore za gospodarski in družbeni napredek. «Prav tako, ker je uredivel miru in družbenega napredka naših narodov osnovni cilj, ki ga zasledujeta naši dve vladi med njim, da bodo težave, ki jih nam predku postavlja človeški faktor, premoščene in da se bodo našemu trdnemu stremeljenju po napredku odprla nova pota sodelovanja. Prepričan sem, da bo to srečanje prispevalo h krepitvi dobrih sosedskih odnosov in povečanju zaupanja med našima narodoma», je izjavil Medici.

B. B.

Čuenlaj obišče ZDA?

WASHINGTON, 16. — V krogih ameriškega glavnega mesta se govori o možnosti obiska kitajskega ministrskega predsednika Čuenlaja v ZDA še v teku letošnjega leta. Vesti so začele krožiti po imenovanju veleposlanika Brucea za vodjo posebnega urada, ki ga bodo ZDA otvorile v LR Kitajski.

Lupis sprejel arabskega ministra El Sajeda

RIM, 16. — Minister za trgovino in pomorstvo Lupis je sprejel ministra za prevoze in komunikacije Zveze arabskih republik Alija El Sajeda. Govor je bil o izboljšanju pomorskih povezav med Italijo in federacijo arabskih republik v okviru oziroma prijateljstva in sodelovanja, ki obstajajo med obema državama. Lupis je zagotovil arabski državi vso možno pomoč, kar zadeva graditve ladij in strokovno usposabljanje posadk.

Izraelske čete ob meji z Libanom

BEJRUT, 16. — Palestinska tiskovna agencija Wafa sporoča, da so v zadnjem času opazili veliko kopičenje izraelskih čet ob meji z Libanom, iz česar sklepajo; da se Izrael pripravlja na ponovni napad na arabsko državo. Še

Zahodnonemški finančni minister Schmit med konferenco v Parizu

DANES

bili tudi drugi deželni predstavniki in vsi trije slovenski svetovalci. Berzanti je odposlanstvo izjavil, da je osebo za odložitve razprave o zakonskem osnutku, medtem ko je pripravljeno, za četrta oselne, ni potrdil predstavnika Del Gobbo, odločno pa jo je zagovarjal podpredsednik deželnega sveta socialist Pittoni. Zaradi tega so predstavniki Kraševce ocenili razgovor z Berzantim in drugimi deželnimi predstavniki kot zavrnitev njihovih zahtev po odložitvi razprave in sklicali za jutri protestno manifestacijo na Opcinah. O kraških rezervatih je včeraj popoldne razpravljala tudi pristojna deželna komisija, v kateri sta slovenska svetovalca Lovriha (K PI) in Štoka (SS) ponovila zah-

levo po prizadevanju posvetovalne s prirediteljem prebivalstva in tudi zato tudi po odložitvi razprave, demokratijski svetovalec Coloni je izrekel pripravljenost na «morebitne popravke» zakona, vendar se ni izrekel za odložitve razprave, odbornik za kmetijstvo Comelli (KD) pa se je izrekel za pospešeno nadaljevanje razprave in za odobritev zakona v komisiji, nato pa za odložitve razprave o njem do izvolitve novega deželnega sveta, ali z drugimi besedami, na novo mandatno dobo sveta.

Pokrajinski odbornik za šolstvo Sergio Pacor je včeraj sprejel predstavnika Odbora za slovensko šolo, ki so mu obrazložili in utemeljili zahtevo po takojšnji ustanovitvi slovenskega industrijsko - tehničnega zavoda. Zahtevo je podprl tudi pokrajinski odbornik Lucijan Volk. Pacor pa je zagotovil, da bo o tej zahtevi razpravljal pokrajinski odbor.

litni element pariške konference. Novost konference pa je v tem, je dejal Malagodi, da so bili vpostavljeni neposredni odnosi med Evropsko gospodarsko skupnostjo na eni strani in ZDA na drugi. Italijanski zakladni minister je še posebno poudaril važnost obveznosti vseh navzočih ministrov, da se bodo prizadele posvetovale med seboj in z ZDA, vsakokrat ko bo treba nastopiti za ohranitev vrednosti kake valute.

Tudi francoski finančni minister Giscard d'Estaing je poudaril važnost ameriškega stališča, zlasti še pomen, da bodo posredovali v obrambo dolarja v mejah svojih možnosti in ugotovil, da pomeni to ameriška obveza. Toda sam ameriški zakladni minister Shultz pa je v svoji izjavi obziral, da se ZDA niso formalno obvezale in da zato niso prisiljene posredovati v obrambo svoje valute. To pomeni, kar je ugotovil tudi britanski zakladni minister Barber, da je prišlo na današnji konferenci do zelo omejenega napredka predvsem zato,

ker ZDA niso bile v stanju da točno odgovarjajo na predloge držav gospodarske skupnosti.

Poljski zunanji minister obišče Jugoslavijo

BEOGRAD, 16. — Na vabilo podpredsednika zveznega izvršnega sveta in zveznega tajnika za zunanje zadeve Miloša Minića bo v začetku aprila prispel na uradni obisk v Jugoslavijo poljski zunanji minister Štefan Olszovskiy s soprogo. Na vabilo predsednika mestne skupščine Beograda Branka Pešića bo v ponedeljek prispela v Beograd delegacija Sofije pod vodstvom predsednika izvršnega odbora mesta sveta Sofije Ivana Baneva. Bolgarski gostje se bodo s svojimi gostitelji pomenili o napredkih in razširitvi sodelovanja med obema mestoma, obiskali vrsto komunalnih, prosvetnih, zdravstvenih, športnih in drugih ustanov.

NA SEJI VARNOSTNEGA SVETA OZN V PANAMI

Južnoameriške države ostro obsodile prisotnost ZDA ob Panamskem prekopu

Kubanski zunanji minister Roa obsodil ameriški imperializem ZDA prisiljene napovedati nov sporazum o plovi po prekopu

PANAMA, 16. — V okviru zasedanja varnostnega sveta OZN je bila danes seja, na kateri je prišlo do ostrega spopada med delegatoma ZDA veleposlanikom Scianjem in kubanskim zastopnikom zunanjim ministrom Roa. Roa je dejal, da je Panama, kot vse druge latinskoameriške države, že dovolj prenašala ameriški imperializem. V zvezi s sporazumom iz leta 1903, s katerim so ZDA dobile nadoblast nad Panamskim prekopom pa je izjavil, da bi ga bilo treba že enkrat nadomestiti z drugim, ki bi upošteval panamsko suverenost nad tem ozemljem. Omeniti je treba, da je bila ameriška prisotnost v Panami predmet večkratnih sporov med Panamo in ZDA ter povod za silovite protiameriške demonstracije. Pred devetimi leti so Američani v teku take demonstracije ubili 20 Panamcev.

Roa je dejal, da je želja Panamcev, da bi prekop koristil vsemu človeštvu. Panama bi želela, da se na tem področju zgradijo tovarne in ladjedelnice, medtem ko so tam samo ameriška oporišča ter baze, v katerih se urijo zloglasni pripadniki posebnih oddelkov «zelenih čepic», ki so se tako žalostno izkazali v Vietnamu in drugod po svetu. Panama, pravi Roa, želi, da bi prekop postal pot za prehod trgovskih ladij in potnikov, ne pa za vojne ladje.

Scali je odločno zavrnil vse obtožbe, vendar so jih v nekoliko omi-

ljeni obliki ponovili vsi zunanji ministri latinskoameriških držav, ki so govorili za Roa. Perjski zunanji minister De La Flor Valle je dejal, da njegova država vsolem podpira južnoroško borbo panamskega ljudstva, da bi se rešilo ameriške nadoblasti. V istem smislu sta spregovorila tudi zunanja ministra Kolumbije in Mehike.

Američani so bili zato prisiljeni napovedati, da bodo kmalu sprožili dvostranska pogajanja s Panamo, da bi podpisali v bližnji bodočnosti nov sporazum o uporabi Panamskega prekopa. Zahtevo po proučitvi sporazuma iz leta 1903 so razne panamske vlade v zadnjih letih izrazile že šestkrat, Američani pa so jo sedaj niso nikoli vzeli v poštev resno. Komaj sedaj, ko so ZDA videli, da jim grozi resolucija, ki bi zmanjšala njihov ugled v svetu, so klonile in ponudile pogajanja. Obenem pa so izrazile svoje negotovnosti, da je Panama iznesla svoje zahteve pred varnostnim svetom. ZDA so vsekakor potrdile svoje znano stališče, da so odgovorne za obrambo prekopa, ne samo v svojem imenu ampak tudi v imenu Paname in drugih držav sveta, da bi zagotovile nemoteno plovo po njem.

Ameriški veleposlanik je tudi izjavil, da se bo poslužil pravice veteta, če bi ZDA gozila neugodna resolucija. Scali je dejal, da ima popolno podporo predsednika Nixona. Poleg resolucije o Panamskem prekopu se

stavljajo še resoluciji o denuklearizaciji Latinske Amerike in pa o dekolonizaciji.

Bela hiša proti umiku ameriških čet iz tujine

WASHINGTON, 16. — Glasnik Bele hiše Ziegler je izjavil, da se bo Nixonova uprava odločno uprla predlogu demokratske senatorske skupine v parlamentu, ki prisiljuje vlado, da umakne velik del ameriških čet iz tujine. Ziegler je dejal, da je predlog neumestne in da nasprotuje interesom ZDA. Čete, ki jih imajo ZDA v tujini, je dejal Ziegler, so temeljni kamen naše varnosti in so bistveni člen v ameriškem obrambnem načrtu. Pobudo demokratske stranke je sprožil sen. Mike Mansfield, ki je poudaril, da ZDA potrošijo vsako leto 30 milijard dolarjev za financiranje prisotnosti ameriških čet v tujini. Nobeno gospodarstvo si ne more dovoliti takega bremena, je dejal Mansfield, niti ameriško. Doba, ko so bile ZDA zandar sveta, se je končala, je zaključil demokratski senator.

DUNAJ, 16. — Na Dunaj je bilo danes srečanje med štirimi državami predstavnicami Zahoda in Vzhoda (Nizozemska, ZDA, SZ in Madžarska) o sklenjenju vojaških čet v srednji Evropi. Prihodnje štiristransko srečanje bo v prvih dneh prihodnjega tedna.

ODPOSILANSTVO KRAŠKEGA PREBIVALSTVA PRI PREDSEDNIKU DEŽELNEGA ODBORA

Predsednik Berzanti je osebno za prekinitev razprave o zakonskem predlogu o rezervatih

Odločne in jasne zahteve odposilanstva, ki je izročilo resolucijo s 1500 podpisi - Zahteve Kraševcev so odločno podprli: Lovriha (KPI), Štoka (SS) in Pittoni (PSI) - Stališče načelnika skupine PSDI Dal Masa Načelnik KD Del Gobbo vztrajal, da se o zakonu razpravlja in da ga svet odloži brez bistvenih popravkov

Predsednik deželnega odbora Berzanti je včeraj dopoldne izjavil odposilanstvu kraškega prebivalstva, da je osebno za odločitev razprave o deželni zakonski predlogu o kraških rezervatih, ker deželna uprava ne more ničesar vsiljevati, najmanj pa odločitev, ki jih ne sprejema prizadeto krajevno prebivalstvo.

Ta izjava in nadaljnja pojasnila predsednika deželnega sveta so bila rezultat dolge razprave najvidnejših predstavnikov deželnega sveta s kraškimi odposilanstvom. Za deželno upravo oziroma deželni svet, so bili poleg predsednika Berzanti prisotni: vsi trije slovenski deželni svetovallci Lovriha, Štoka in Godnič, načelnik socialistične skupine in podpredsednik deželnega sveta Pittoni, načelnik socialdemokratske skupine in predsednik

druge komisije (ki se ukvarja z zakonom o kraških rezervatih) Dal Masa, načelnik demokristjanske skupine Del Gobbo in svetovalec KPI Zorzenon.

V odposilanstvu Kraševcev so bili: Ivan Kralj (Slivno), Stanislav Gruđen, Venceslav Legiša in Egidij Pihovič (Nabrežina), Marcello Doljak (Samatorca), Zdravko Pahor (Medja vas), Ivan Križmančič in Edvard Grgič (Bazovica), Mario Kralj, Guštin Kralj in Livio Malan (Trebeč), Franc Grgič (Grocana), Jordan Kapun (Peseke), Karel Grgič in Oskar Grgič (Padriče) ter Aleksander Milčević (Grocana).

Berzanti, ki je govoril na za-

ključku razgovora, je najprej ugotovil, da so vsi prisotni bili mnenja, da je Kras zapušen in da ga je treba ohraniti in da je potreben določen instrument, da se stanje ne poslabša. Zaradi tega je tudi prišlo do zakona Belci, ki je splošen in ki določa, da je treba ustanoviti ustrezno ustanovo in določiti njene pristojnosti z deželnim zakonom. Do tu je podčrtal Berzanti, ni problema, do katerih deželnega zakona, glede katerega so zainteresirani mnenja, da je prešel okvir pristojnosti, da vsebuje prehode prepovedi in da ne uveljavlja predstavnika krajevnega prebivalstva in iz tega tudi sledi zahteva, da je treba razpravo v deželnem odboru prekiniti, da bo dovolj časa, da se o njem temeljito razpravi.

Berzanti je nadaljeval, da je v resnici samo še en mesec časa, ko bo zasedal deželni svet, ki ima na dnevnem redu mnoga druga vprašanja, da pa gre za vprašanje, ki so v pristojnosti sveta in komisije in da zaradi tega o odločitvi razprave ne more dati dokončne odgovora. Vsak način pa je — kot smo ugotovili — podčrtal dejstvo, da je osebno mnenja, da je treba razpravo v komisiji prekiniti. Berzanti je zaključil svojo izjavo z ugotovitvijo, da je povsem razumljivo, da so kraški prebivalci budni in da bodo to tudi v prihodnje, na kar pa jih pravzaprav sploh ni treba opozarjati.

Razpravo je pričel v imenu Kraševcev Karlo Grgič, ki se je najprej zahvalil predsedniku Berzanti, da je odposilanstvo sprejel in nato izročil že znano na sestanku v Gropadi odobreno resolucijo, pod katero je okrog 1500 podpisov. Grgič je podčrtal zahtevo po odločitvi razprave in ugotovil, da je najpomembnejše sodelovanje prebivalstva pri zaščiti Krasa, ki je Kras štelo stoletja.

Predsednik pokrajinskega združenja narave, Tudi Križmančič je o črtal, da je prav, da se govori o zaščiti Krasa, toda pri tem je treba upoštevati interese živinorejcev, ki so povsem v skladu z zaščito kraške narave. Tudi Križmančič je o črtal, da je Kras štelo stoletja, ki so z rokami postavili kraške gorode ter nato poudaril izjavo predstavnika slovenskih županov, ki so istega mnenja, saj odražajo interese kraškega prebivalstva.

Lovriha je dejal, da se hoče z zakonskim predlogom dežele narediti mnogo več, kot predvideva zakon Belci in da se ustvarja ustanovo z velikansko oblastjo, ki je dejansko odzema oblasti občinam. Podčrtal je tudi dejstvo, da je zakon tako narejen, da ne predvideva prisotnosti Slovencev v ustanovi, pa čeprav gre za slovensko prebivalstvo Krasa, in navedel številne primere neustreznosti zakona.

Štoka je navedel tri osnovne razloge, zaradi katerih je Slovenska skupnost proti zakonu in sicer: ker

ne upošteva interesov lastnikov, predvideva razlašanje in vsebuje tako ostre prepovedi, da uničuje (Nadaljevanje na 8. strani)

PSI o prenosu pomorskih druž

Pokrajinsko tajništvo PSI je odločno obsodilo vladni načrt prenosov državnih pomorskih druž P. In, saj je očitno usmerjen v korist zasebnih brodarjev. Načrt je še zlasti škodljiv za Trst, ker bi z njegovo uveljavitvijo ukinili polovico rednih prog Tržaškega Lloydja. Pokrajinsko tajništvo PSI je pozvalo krajske predstavnike v krajevnih ustanovah in v deželi, da izjavijo takšne politične odločitve, ki ne bodo v interesu zasebnih druž.

ODBOR ZA SLOVENSKO ŠOLO PRI POKRAJINSKEM ODBORNIKU ZA ŠOLSTVO

Zahteva o takojšnji ustanovitvi industrijsko-tehničnega zavoda

Zagotovila odborika za šolstvo Sergia Pacorja

Drugačnega marca je Odbor za slovensko šolo ponovno naslovil, kot že lansko leto, vlogo na predsednika kraškega pokrajinskega odbora, da bi ga opozoril na hudo krivico, ki jo trpi slovenska mladina, ker ne more nadaljevati študija na kakem industrijsko-tehničnem zavodu s slovenskim učnim jezikom. Zato odbor zahteva, naj bi bil že v tem letu ustanovljen industrijsko-tehnični zavod, ki bi obsegal enoletni tečaj, po katerem bi si učenci pridobili kvalifikacijo specializiranega delavca, ter še triletni nadaljevalni tečaj s tremi smermi (mehaniko, električarstvo in gradbeno), po katerem bi dijaki prešli diplomsko izvedenico in bi lahko nadaljevali tudi univerzitetni študij. O tej vlogi in njeni utemeljitvi upravičenosti je Odbor za slovensko šolo obvestil vse razporene kraške pokrajine ter politične demokratske skupine - KD, KPI, PSI, PSDI, PLI, PRI, SS — omenjenih občin.

Včeraj pa je sprejel Odbor za slovensko šolo pokrajinski odbor za šolstvo Sergio Pacor. Zastopniki odbora (Jelka Grbec za KPI, Anton Kapelj za Prosvetno zvezo, Jurij Kuferšnik za SGZ, Miroljub Branko Pahor za PSI prof. Maks Šah za SS in Slovensko prosveto, prof. Franc Škerlj za Sindi kat slovenske šole in Edvin Svab za SKGZ) so obrazložili in utemeljili zahtevo po takojšnji ustanovitvi industrijsko-tehničnega zavoda. Zahtevo je podprli tudi pokrajinski odbor L. Volk. Odbornik Sergio Pacor se je obvezal, da bo z ustanovitvi novega zavoda razpravil pokrajinski odbor in prav tako naslovil vlogo za ustanovitev zavoda na tržaškega šolskega skrbnika. Odbor za slovensko šolo je prepričan, da bo to pobudo podprla vsa slovenska javnost.

POROČILO ŽUPANA O RAZGOVORU Z MINISTROM ZA JAVNA DELA

Zagotovljenih 14 milijard za prve gradnje avtocest

Na seji občinskega sveta so bili na dnevnem redu številni pomembni sklepi finančnega značaja

Župan Spaccini je v uvodu sitnočno seje tržaškega občinskega sveta poročal o razgovoru z ministrom za javna dela Gulottijem, ki je zagotovil, da bo ANAS poskrbel za gradnjo cestnega omrežja in to še zlasti za priključek na avtocesto pri Fernetičih severno od Opčin, za ureditev križišča na Opčinah in Trebčah, in za povezavo k industrijskim pristanišču in pomolu št. VII. Ministrstvo je za vsa ta dela zagotovilo 14 milijard lir.

Župan je nato govoril o finančiranju bolnišnice na Katinari, za kar je potrebnih 14 milijard lir in za kar je potrebna še tretja transa finansiranja. V tej zvezi je minister Gulotti zagotovil, da je vlada že pripravila ustrezni zakon, ki predlagatelj, da pa ni mogoče pričakovati vseh štirinajst milijard, vendar pa je zagotovljenih sredstev za dograditev dveh stolpnic bolnišnice.

Občinski svet je nato razpravljal in odobril celo vrsto sklepov u-

pravnega značaja in med njimi tudi nekatere zanimive ter pomembne, tako da se je vnela precej ostra razprava. Občinski svet je tako odobril sklep o preureditvi bivšega doma izseljencev v novo šolo, o prošnji na državni prispevek v višini 92 milijonov lir za gradnjo nove šole na Proseku, o izdatku 1.201.560.000 lir za urbanistično ureditev področja pri Sv. Mariji Magdaleni Sp. ter končno celo vrsto sklepov o ACEGAT, ki se nanašajo na milijardne zneske.

Se zlasti se je razprava zaostriala o nekaterih sklepih finančne narave in glede predloga, da se reorganizira občinski upravni aparat, glede česar so bili svetovallci opozicije mnenja, da niso imeli časa za premislek in posvetovanje, ker so o tem še sinoči govorili v komisiji. Sklenili so, da to vprašanje odlože, da se danes sestane občinski svet prihodnji teden zasedal tudi v torek.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE - Trst

TED WHITEHEAD

ALPHA BETA

Prevod: DUSAN TOMŠE
Scena in kostumi: EDVARD ZAJC
Režija: MARIO URŠIČ
Gospod Elliot: SILVIJ KOBAL
Gospa Elliotova: LIDIJA KOZLOVČEVIKA

Razpored predstav pod rubriko «Gledališča»

Kino

«La Cappella Underground» 19.00 — 21.00 «Barravento» (Brazilija, 1962) rež. Glauber Rocha. Igrata Antonio Sampaio in Lucy Carvalho. Premiera.

Nazionale 15.30 «Sono stato io». Barvni film režiserja A. Lattuada. Giancarlo Giannini in Silvia Monti. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Fenice 15.00—22.15 «Ultimo tango a Parigi». Barvni film. Marlon Brando in Maria Schneider. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Eden 15.00—22.00 «Ultimo tango a Parigi». Barvni film režiserja B. Bertolucci. Marlon Brando in Maria Schneider. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Grattacielo 16.00 «Vogliamo i colonnelli». Barvni komični film režiserja Maria Montellia. Igra Ugo Tognazzi.

Excelsior 15.00—18.30—22.00 «Ludwig». Helmut Berger, Romy Schneider in Trevor Howard. Prepovedano mladini pod 14. letom. Barvni film.

Ritz 16.00 «La collina degli stivali». Barvni western film. Terence Hill in Bud Spencer.

Aurora 16.30 «All'ombra delle piramidi». Barvni film. Igra Charlton Heston.

Impero 16.30 «Biancaneve e i sette nani». Barvna Walt Disneyeva slikanica.

Capitol 16.00 «Il richiamo della foresta». Barvni film. Charlton Heston.

Cristallo 15.30 «Il Padrino». Barvni film. Igra Marlon Brando.

Filodrammatico 16.30 «Fiorina la vacca». Barvni film. Eva Aulin in Gastone Moschin. Prepovedano mladini pod 18. letom.

Moderno 16.30 «I due gattini a nove code... e mezza ad Amsterdam». Barvni film. Franco Franchi in Ciccio Ingrassia.

Vittorio Veneto 16.00 «Quell'estate del '42». Barvni film. Prepovedano mladini pod 14. letom.

Abbazia 16.00 «I cow boys». Barvni western film. John Wayne in Bruce Dew.

Astra 16.30 «Alfredo, Alfredo». Barvni film. Dustin Hoffman in Carla Grevin.

Ideale 16.00 «Tarzan contro gli uomini blu». Barvni film. Ron Ely, Julie Harris in Cita.

KINO NA OPČINAH

predvaja danes ob 18. uri
«IL GRANDE JAKE»
Igra John Wayne
Ponovitev jutri ob 15. uri

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 in v nedeljo ob 16. uri
«JAMES EYE NEL CASTELLO DEL ROCHESTER»
V ponedeljek ob 16. uri
«IL SUO NOME GRIDAVA VENDETTA»

KINO «IRIS» PROSEK

danes ob 19.30 in v nedeljo ob 16. uri
«JAMES EYE NEL CASTELLO DEL ROCHESTER»
V ponedeljek ob 16. uri
«IL SUO NOME GRIDAVA VENDETTA»

Užaloščeni sporočamo, da je 16. marca po daljši boleznimi preminil naš dragi mož, brat in stric

ALOJZ GRILANC (BANOV)

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, 18. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Žalujejo: žena Marija, sestra Ivana, nečaki z družinami in drugi sorodniki

Prosek, 17. marca 1973

Nenadoma je preminila DORA GORJUP

Pogreb bo danes, 17. marca 1973 iz hiše žalosti na vaško pokopališče na Proseku.

Žalujejo: sestre Ida, Mara, Felicita, Zdenka in svakinja Lojzka ter drugo sorodstvo

Prosek, Koper, Logatec, 17. marca 1973

Po dolgi bolezni je 15. t. m. preminila naša draga mama in nona

JULIJA RAUBER roj. GERMEK

Pogreb bo jutri, v nedeljo, ob 15. uri iz hiše žalosti, Prosek 136.

Žalostno vest sporočajo hčerka Katy z možem Andrejem, sin Pepi z ženo Lici (odsotna), vnukinja Katy in Rosy z družinami, pravniki in drugo sorodstvo

Trst, 17. marca 1973

Občinska pogrebna služba, Ul. Zonta 7/C

Pristojna komisija začela splošno razpravo o zakonu

Predstavniki deželnega odbora zahtevali, naj se razprava pospešeno nadaljuje, slovenska svetovalca pa sta ostro grajala odbor za zakonski osnutek - Coloni (KD) pristaja na «morebitne popravke»

Kot poročamo na uvodnem mestu je predsednik deželne vlade Berzanti včeraj dopoldne sprejel predstavnike kraškega prebivalstva, ki so ga seznanili s svojim odločilnim stališčem do deželnega zakonskega osnutka o kraških rezervatih. Polpoldne pa se je o tem vprašanju ponovno sestala druga posvetovalna komisija deželnega sveta, ki ji predseduje svetovalec Dal Masa (PSDI). Seje so se udeležili tudi deželni odborniki za kmetijstvo Comelli in svetovallci Štoka (SS), Lovriha (KPI) in Coloni (KD). Komisija je začela splošno razpravo o zakonskem osnutku deželnega odbora, ki uvaja na naše področje določbe državnega zakona št. 442 iz leta 1971 o kraških rezervatih.

Na seji, ki je trajala dobre tri ure, je svetovalec Lovriha poudaril nesoglasje KPI z dejstvom, da sestavljajo zakonskega osnutka ni so predhodno vprašali za mnenje kraškega prebivalstva, ki ga v o gmotni večin sestavljajo pripadniki slovenske narodne skupnosti. Govornik je nadalje poudaril nujnost, naj se pri obravnavanju zakonskega osnutka upoštevajo mnenja in stališča, ki so jih v zvezi s kraškimi rezervati zavzeli prizadeti Kraševci in slovenske organizacije. Lovriha je ostro kritiziral nekatere člene zakonskega besedila, iz katerih je razvidno, da namerava dežela odvzeti krajevnim ustanovam določene pristojnosti, ki naj bi prešle na Ustanovo za zaščito Krasa. Na koncu svojega pogoja je Lovriha poudaril zahtevo po širokem posvetovanju o celotnem vprašanju kraških rezervatov, preden bi se zavzela kakršna koli odločitev v tem pogledu.

Predstavniki Slovenske skupnosti dr. Štoka je kritiziral dejstvo, da v okviru Ustanove za zaščito Krasa ni predvidena prisotnost predstavnikov neposredno prizadetega prebivalstva. Prav tako je polemiziral s sestavljenimi zakonskimi besedili glede namenov, ki naj jih zasledujejo kraški rezervati in glede predvidenih omejitev. Govornik se je nato zadržal ob vprašanju predvidenih razlastitev in prav tako zahteval sklicanje širšega posvetovanja, na podlagi katerega naj bi vzpostavili koristno sodelovanje z odposilanstvom. Samo tako bo namreč mogoče sestaviti zakon, ki bo v skladu z zahtevami in potrebami prizadetih domačinov. Štoka je tudi zahteval, naj se razprava o zakonskem osnutku prekinie, med tem časom pa naj bi poskrbeli za prevod njegovega besedila v slovensčino, komisija pa naj bi si temeljito ogledala področja, ki naj bi jih zajeli bodoči kraški rezervati.

Svetovalec Coloni je dejal, da je država sklenila zaščititi tržaški Kras, ker gre za izredno redkost

na državnem ozemlju. Deželna norma, je se dejal Coloni, je zamišljena še širše kakor izvirni državni zakon. V okviru Ustanove za zaščito Krasa je predviden širok prostor za izvoljene organe. Govornik je posebej naglasil, da bo morala ustanova upoštevati svojstvene potrebe, na katerem bo izvajala svoje naloge, da gre namreč za področje, v katerem živijo v večini italijanski državljani slovenskega jezika. Coloni je nadalje naglasil, da namerava dežela na Krasu poleg zaščite naravnega okolja upoštevati tudi zahteve gospodarskega in socialnega razvoja. Med svojim posegom, je Coloni končno dejal, da je večina pripravljena sprejeti morebitne popravke k izvirnemu besedilu zakonskega osnutka.

Odborniki za kmetijstvo Comelli je v kraškem govoru naglasil, da se mudi in da mora komisija hitro ukrepati tudi v zvezi z zakonom o kraških rezervatih. Kolikor se je sinoči dalo zvedeti, naj bi bil Comelli mnenja, da bi bilo najbolje, ko bi komisija po zaključeni splošni razpravi prešla na posamezne člene ter jih po možnosti tudi odobrila, kakor bi z zakonom počakali, preden bi ga predlagali v razpravo deželnemu svetu, na izvolitev novega deželnega sveta.

Komisija se bo ponovno sestala prihodnjo sredo z istim dnevnim redom.

ZARADI KRAŠKIH REZERVATOV Jutri na Opčinah protestno zborovanje

Odposilanstvo Kraševcev, ki je bilo na sprejemu pri predsedniku dežele dr. Alfredu Berzanti včeraj ob 10. uri, seznanja vse prebivalstvo kraške planote, da njihove zahteve o prekinitvi razprave deželnega zakonskega osnutka o ustanovi za kraške rezervate niso upoštevati. Zato na Opčinah ob 15. uri protestno zborovanje. Vsi zavedni Slovenci, ki jim je pri srcu obstoj tu živčene narodne skupnosti in pravilna zaščita Krasa, naj se demonstracije množično udeležijo.

Odposilanstvo bo šlo danes ob 11.30 k županu Spaccinju. Včeraj je odposilanstvo Kraševcev zaprosilo predsednika društva «Pravdniki» odv. dr. F. Tončiča za pravno pomoč članom društva.

Sestanek Kmečke zveze v Lonjerju

Kmečka zveza vabi Lonjerce in Padricarje, lastnike zemljišč na Hudem letu, ki jih uporabljajo «Golf club», na sestanek, ki bo danes, 17. t. m. ob 20.30 v Lonjerju na sedežu prosvetnega društva, da se pogovorijo o vprašanju odškodnin.

Pogled na sejno dvorano, v kateri je predsednik deželnega odbora Alfredo Berzanti sprejel odposilanstvo kraškega prebivalstva

VČERAJ NA PODROČJU MED REPNIČEM IN ZGONIKOM

Dolga ognjena fronta pustošila pod Volnikom

V poznih nočnih urah je požar, kljub prizadevanju 120 mož, divjal z nepopustljivo silo. Na področju pri Debeli steni je požar prešel tudi na jugoslovansko stran

Tudi včeraj je gorelo na raznih krajih našega področja. Že ob 11. uri so morali gasilci množično uhitniti v Devin, kjer je požar začel obširno površino gmajne nad železniško progo. Poleg tržaških gasilcev so pri gašenju, ki je trajalo nad poludrugo uro, sodelovali tudi gasilci iz Trizča ter agenti gozdne policije iz Devina. Pomagali so jim številni prostovoljci. Na srečo je omejeno področje poraščeno v glavnem s suho travo in redkim grmičevjem, zato je bilo delo gasilcev lažje.

Veliko razsežnejši požar je okrog 18. ure izbruhnil na področju med Repničem in Zgonikom v smeri meje. Požar je izbruhnil v Se-lah in v kratkem se je s pomočjo rahlega vetra raztegnil v več kilometrov dolga ognjena fronta, ki se je počasi pomikala po strmem pobočju SL proti Dragam ter sprotila uničevala gozd in vmesne senožeti. V poznih večernih urah se je ogenj raztegnil proti Debeli steni in prešel celo mejo.

Na kraj požara so že na prvi poziv odhiteli gasilci z Opčin ter dve skupini iz Trsta, a so takoj uvideli, da ne bodo zmogli ukrotiti podivjanj plamenov, ki so se ponekod, ko so zajeli bore in drugo dreve, dvigali nad deset metrov visoko. Zato so jim prišlo na pomoč še tri skupine z glavne tržaške gasilske postaje ter iz Starega pristanišča. Vendar tudi to ni bilo dovolj, ker se je požar medtem vedno bolj širil. Tako so poklicali na pomoč še oddelke gojencev policijske šole, orožnike ter oddelke vojakov z Opčin. Skupno se je s plameni borilo nad 120 mož.

Podobno se je dogajalo tudi na jugoslovanski strani. Pozno v noč je požar še vedno divjal z nepopustljivo silo, pri tem pa je še posebej povzročal preglaševanje gost in smrdljiv dim, ki se je razširil na vse področje zgonske občine. Škoda je zaenkrat neprecenljiva; ravno tako pa ni še mogoče določiti, kolikšno področje je zajel in uničil požar.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (od 13. do 16. ure)
Busolini, Ul. P. Revoltella 41; Piz-zul - Cignola, Korzo Italija 14; Prendini, Ul. T. Vecellio 24; Serravallo, Trg Cavana 1.

NOČNA SLUŽBA LEKARN (od 19.30 do 8.30)
All'Esculapio, Ul. Roma 15; INAM, Al. Cammello, Drevored XX, septembra 4; Alla Maddalena, Istrska ulica 35; Chiari - Crotti, Ul. Tor S. Piero 2.

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

ŠOLSTVO
Sergio Pacor, Trst, 17. marca 1973

šolstvo PRIMORSKI DNEVNIK

VČERAJ V DEŽELNEM SVETU

Dva nova zakonska osnutka odobrena z večino glasov

Prvi se nanaša na razvoj gozdarstva in na posege ob naravnih nesrečah, drugi pa vnaša spremembe v prejšnjo normo o poteku deželnih volitev

Na včerajšnji seji je deželni svet ponovno sprejel dva nova zakona. Prvi, ki ga je 30. januarja predložil deželni odbor in ki ga je večkrat kratko obrazložil poročevalec Martinis (KD), določa nove deželne posege za razvoj gozdarstva in za odpravo škode ob naravnih nesrečah. Drugi zakon, ki ga je 1. marca letos predložil predsednik deželnega odbora Berzanti in ki ga je na seji obrazložil poročevalec Bianchini (KD), pa vnaša vrsto popravkov v besedilo deželnega zakona št. 20 iz leta 1968 o določbah za izvajanje deželnih volitev.

Zakon o podpori gozdarstvu se deli v dva dela: prvi del določa letni prispevek v višini 10 milijonov litr za konzorcij, ki upravlja obširne gozdove v Karniji, in sicer za dobo 5 let; drugi del pa daje na razpolago letni prispevek 190 milijonov za hitre posege v primerih hidrogeoloških nesreč. Letni prispevek je določen za dobo od letosnjega leta do vključno leta 1977. V razporeditvi o novi normi so posegli svetovalec Puppini (MF), Cogo (KD), Morelli (MSI), Trauner (P LD) in Godnič (KPD), poročevalec Martinis in deželni odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Cornelli. Svetovalec Godnič je v svojem posegu dejal, da se komunistična skupina sicer strinja z novim zakonom, vendar pa je mnenja, da bi morala dežela prepustiti skrb za tovrstne posege gorskim skupnostim, za katere je bil pravkar izglasovan ustanovni zakon. V tem smislu so svetovalec KPI predložili tudi dva popravka k izvirnemu besedilu zakona. Pri glasovanju o posameznih členih sta bila popravka zavrnjena, večina pa je nasprotno sprejela Cornellijev popravek, po katerem bodo med javnimi ustanovami, katerih se bo dežela posluževala za poseganje v smislu priložnega zakona, omenjene tudi gorske skupnosti. Pred končnim glasovanjem je predstavnik KPI Moschioni naglasil, da je bila s tem popravkom poudarjena težnja deželnega odbora, da se tudi gorske skupnosti prelevijo v nekakšne posrednike med deželnim odborom in kmetijstvom in prebivalstvom gorskih predelov, namesto da bi jim bile priznane, kakor je predvideno v državnem zakonu št. 1102, določeno avtonomne pristojnosti. Pri končnem glasovanju so pripadniki KPI oddali odklonilen glas, vse druge svetovalske skupine pa so zakon podprele.

Drugi zakon, ki vnaša nekatere spremembe v prejšnjo normo o pripravi in poteku deželnih volitev, določa pripadnost občin Valjuno, Ertu - Casso in Forgarja k pordenskememu ozirno videmskemu volilnemu okrožju, spreminja nekatera pravila v zvezi s sklicaenjem predvolilnih shodov, objavljanjem ustreznih aktov, razdeljevanjem glasovnic, objavljanjem rezultatov, kritjem stroškov (za skrajšanje deželne volitve, ki bo 17. junija, predvidevajo izdatke 840 milijonov litr), ipd.

V razpravi so posegli svetovalec Pellegrini (KPD), Trauner (PLD), Gelfer - Wondrich (MSI), Metus (KD) in D'Antonio (PSDI), poročevalec Bianchini (KD) in deželni odbor za krajevne ustanove. Večina je zavrnila D'Antoniojev popravek, po katerem naj bi v manjših okrožjih za predložitev kandidatskih list zadostovalo manjše število podpisov kakor sicer; svetovalec Di Caporiacco (neodvisen) pa je dejal, da se osebno ne strinja s postopkom, s katerim je pristojna komisija zavrnila petico 142 Furlanov iz videmske pokrajine, ki so zahtevali priznanje možnosti povezave med kandidiranimi listami, ki nastopajo za različnimi volilnimi znaki in posameznih volilnih okrožij naše dežele. Pri končnem glasovanju o novem zakonu sta se Di Caporiacco in D'Antonio vzdala, vsi drugi pa so normo podprli. Kakor že v komisiji, je bila petica Videmčanov zavrnjena.

Pred zaključkom se je odbornik Vitaro odgovoril na nujno vprašanje komunističnih svetovalec o delovanju pokrajinskih nadzornih odborov. Vprašanje ima svoj izvor v dejstvu, da tržaški pokrajinski odbor ni izrekel nobene pripombe v zvezi s sklici devinsko-nabrežanske, zgornje in tržaške občine, da namenijo določene priponke za preporod Vietnam, videmski odbor na zaustavitel vrnjen redni sklep ogledne občine. Vitaro je dejal, da je že nastopil pri predsedniku tega odbora ter da ima ogledska občina pravico, da ponovno predloži v odobritev omenjeni sklep. Zadnji je s svetovalci svetovalec Kornel (KPD), in sicer z zahtevo, naj bi si čežela prizadevala, da bi se takšna restriktivna tolačenja veljavni zakonov v Furlaniji Juljski kraji ni ne ponavljala.

Na včerajšnji seji je deželni svet ponovno sprejel dva nova zakona. Prvi, ki ga je 30. januarja predložil deželni odbor in ki ga je večkrat kratko obrazložil poročevalec Martinis (KD), določa nove deželne posege za razvoj gozdarstva in za odpravo škode ob naravnih nesrečah. Drugi zakon, ki ga je 1. marca letos predložil predsednik deželnega odbora Berzanti in ki ga je na seji obrazložil poročevalec Bianchini (KD), pa vnaša vrsto popravkov v besedilo deželnega zakona št. 20 iz leta 1968 o določbah za izvajanje deželnih volitev.

Zakon o podpori gozdarstvu se deli v dva dela: prvi del določa letni prispevek v višini 10 milijonov litr za konzorcij, ki upravlja obširne gozdove v Karniji, in sicer za dobo 5 let; drugi del pa daje na razpolago letni prispevek 190 milijonov za hitre posege v primerih hidrogeoloških nesreč. Letni prispevek je določen za dobo od letosnjega leta do vključno leta 1977. V razporeditvi o novi normi so posegli svetovalec Puppini (MF), Cogo (KD), Morelli (MSI), Trauner (P LD) in Godnič (KPD), poročevalec Martinis in deželni odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Cornelli. Svetovalec Godnič je v svojem posegu dejal, da se komunistična skupina sicer strinja z novim zakonom, vendar pa je mnenja, da bi morala dežela prepustiti skrb za tovrstne posege gorskim skupnostim, za katere je bil pravkar izglasovan ustanovni zakon. V tem smislu so svetovalec KPI predložili tudi dva popravka k izvirnemu besedilu zakona. Pri glasovanju o posameznih členih sta bila popravka zavrnjena, večina pa je nasprotno sprejela Cornellijev popravek, po katerem bodo med javnimi ustanovami, katerih se bo dežela posluževala za poseganje v smislu priložnega zakona, omenjene tudi gorske skupnosti. Pred končnim glasovanjem je predstavnik KPI Moschioni naglasil, da je bila s tem popravkom poudarjena težnja deželnega odbora, da se tudi gorske skupnosti prelevijo v nekakšne posrednike med deželnim odborom in kmetijstvom in prebivalstvom gorskih predelov, namesto da bi jim bile priznane, kakor je predvideno v državnem zakonu št. 1102, določeno avtonomne pristojnosti. Pri končnem glasovanju so pripadniki KPI oddali odklonilen glas, vse druge svetovalske skupine pa so zakon podprele.

Drugi zakon, ki vnaša nekatere spremembe v prejšnjo normo o pripravi in poteku deželnih volitev, določa pripadnost občin Valjuno, Ertu - Casso in Forgarja k pordenskememu ozirno videmskemu volilnemu okrožju, spreminja nekatera pravila v zvezi s sklicaenjem predvolilnih shodov, objavljanjem ustreznih aktov, razdeljevanjem glasovnic, objavljanjem rezultatov, kritjem stroškov (za skrajšanje deželne volitve, ki bo 17. junija, predvidevajo izdatke 840 milijonov litr), ipd.

V razpravi so posegli svetovalec Pellegrini (KPD), Trauner (PLD), Gelfer - Wondrich (MSI), Metus (KD) in D'Antonio (PSDI), poročevalec Bianchini (KD) in deželni odbor za krajevne ustanove. Večina je zavrnila D'Antoniojev popravek, po katerem naj bi v manjših okrožjih za predložitev kandidatskih list zadostovalo manjše število podpisov kakor sicer; svetovalec Di Caporiacco (neodvisen) pa je dejal, da se osebno ne strinja s postopkom, s katerim je pristojna komisija zavrnila petico 142 Furlanov iz videmske pokrajine, ki so zahtevali priznanje možnosti povezave med kandidiranimi listami, ki nastopajo za različnimi volilnimi znaki in posameznih volilnih okrožij naše dežele. Pri končnem glasovanju o novem zakonu sta se Di Caporiacco in D'Antonio vzdala, vsi drugi pa so normo podprli. Kakor že v komisiji, je bila petica Videmčanov zavrnjena.

Pred zaključkom se je odbornik Vitaro odgovoril na nujno vprašanje komunističnih svetovalec o delovanju pokrajinskih nadzornih odborov. Vprašanje ima svoj izvor v dejstvu, da tržaški pokrajinski odbor ni izrekel nobene pripombe v zvezi s sklici devinsko-nabrežanske, zgornje in tržaške občine, da namenijo določene priponke za preporod Vietnam, videmski odbor na zaustavitel vrnjen redni sklep ogledne občine. Vitaro je dejal, da je že nastopil pri predsedniku tega odbora ter da ima ogledska občina pravico, da ponovno predloži v odobritev omenjeni sklep. Zadnji je s svetovalci svetovalec Kornel (KPD), in sicer z zahtevo, naj bi si čežela prizadevala, da bi se takšna restriktivna tolačenja veljavni zakonov v Furlaniji Juljski kraji ni ne ponavljala.

Na včerajšnji seji je deželni svet ponovno sprejel dva nova zakona. Prvi, ki ga je 30. januarja predložil deželni odbor in ki ga je večkrat kratko obrazložil poročevalec Martinis (KD), določa nove deželne posege za razvoj gozdarstva in za odpravo škode ob naravnih nesrečah. Drugi zakon, ki ga je 1. marca letos predložil predsednik deželnega odbora Berzanti in ki ga je na seji obrazložil poročevalec Bianchini (KD), pa vnaša vrsto popravkov v besedilo deželnega zakona št. 20 iz leta 1968 o določbah za izvajanje deželnih volitev.

GORIŠKI DNEVNIK

TEŽAVE S PROMETOM PRI RDEČI HIŠI

Močan zastoj v tovarnem prometu zaradi večdnevne stavke carinikov

Carinski uradniki stavkajo, ker vlada ni sprejela njih zahtev - Direktor carine dovoli le odhod tovornjakov z živino in kvarljivim blagom

Zaradi stavke carinskih uslužbencev tovornjaki ne morejo čez mejo. Na sliki: tovornjaki na parkirišču pred Rdečo hišo

Na postajališčih pri obmejnem prehodu pri Rdeči hiši mrgoli v teh dneh tovornjakov z najrazličnejšimi registracijami. Prednjačijo seveda italijanske in jugoslovanske registrske tablice. Tovornjaki so ustavljeni zaradi petdnevne stavke italijanskih carinskih uradnikov, ki se na ta način borijo za svoje sindikalne pravice. Na območju goriške carinske direkcije je uslužbenih petdeset uradnikov. Od teh jih je v teh dneh šest bolnih, enainštirideset jih stavlja, v službi pa so trije.

Stavka je vsedržavna značaja in na prehodih, kjer je več prometa, n. pr. v Trbižu ali na Brennerju, so v teh dneh ustavljene več kilometrov dolge kolone tovornjakov.

Pri Rdeči hiši gredo čez mejo le tovornjaki z živino ali s hitro kvarljivim blagom. Carinske funkcije opravlja vsako popoldne izjemoma ravnatelj goriške carinske direkcije dr. Mastropasqua. Tako je v vseh teh dneh šlo čez mejo veliko tovornjakov z živino, mlečnimi izdelki in drugim blagom. Omenjeni funkcionar seveda zmote na popoldne v zgodnjih popoldanskih urah. Tako smo n. pr. včeraj videli na carinskem postojališču pri Rdeči hiši ustavljenih več tovornjakov z zajci in piščanci namenjenimi v Italijo. Tu so bili že od prejšnjega dne zvečer, na vsakem tovornjaku je bilo približno 20.000 zajcev. Te pošiljke so ocarinili šele včeraj popoldne, da so lahko nadaljevale pot.

Če pomislimo, da gre običajno čez prehod pri Rdeči hiši 160 tovornjakov v obe smeri, potem lahko ugotovimo, da je zastoj v teh

petih dneh stavke (ta traja že od torka in se bo zaključila danes, ki so se udeležili 1. natečaja za vendarle do prihodnjega torka bodo carinski uradi zaprti) hudo prizadel tovarni promet. Če prejšnji teden so carinski uradniki stavljal dva dni, ker rešitev njihovih problemov ni na vidiku, je možna še kaka stavka v naslednjih tednih.

Kmalu razprava o občinskem proračunu

O občinskem proračunu bodo pričeli razpravljati v občinskem svetu 26. marca letos. Sklep o sklicanju sveta so sprejeli, na predlog župana, na četrtkovni seji občinskega odbora. Odborniki so govorili o potrebi po uravnoteženju občinskega proračuna, za kar bodo zahtevali pomoč države.

Odbornik Agati je predlagal, da bi takoj razpisali dve dražbi za dela avtoportata: eno za cestna, drugo pa za zidarska dela. Odbornik za šolstvo Moise je napovedal prošnjo državni upravi za dodelitev podpore za nakup še dveh šolskih avtobusov. Za sedaj ima občina nekaj avtobusov, ki so prenatrpani. Dva nova avtobusa naj bi služila izrecno potrebam otrok z Oslavja in Mochette pri Ločinu. Ostali odborniki so poročali vsak s svojega področja.

Obisk kmetov iz Krškega v Terzo d'Aquileia

Skupina kmetov, kmetijskih strokovnjakov in kooperantov Agrokombinata Krško je včeraj jutraj obiskala na povabilo deželne zveze za drug zadrugi hlev v Terzo d'Aquileia. Jugoslovanski gostje, ki so na poti v Verono, kjer si bodo ogledali tamkajšnji specializirani kmečki veselejši, bodo obiskali še dve zadrugi posesti.

Pričakali so jih predsednik zadrugnega hleva Ennio Ballamini, predsednik in tajnik deželne zveze zadrug dr. Giobatta Angeli in Silviano Poletto, predsednik kmečkih zadrug Gastone Andrian. V prijateljskem pogovoru so si zastopniki obeh dežel izmenjali medsebojne izkušnje.

Podoben hlev z deželno pomočjo, namenjavajo zgraditi, vedno v okviru te zadrugne zveze, v Krmnu ali njegovi neposredni okolici. V Terzo d'Aquileia je imelo prej enajst zadrugnikov v ločenih hlevih 80 glav živine, v skupnem imajo sedaj nad 300 glav živine. Delo je popolnoma mehanizirano, v hlevu delajo tri osebe.

Pro Loco bo nagradila filmske amaterje

Prihodnji tork ob 21. uri bodo na sedežu Pro Loco na goriškem

V PRIREDBI KOMISIJE SKGZ

Uspelo filmsko popoldne v Prosvetni dvorani

Vrteli so filme o zimovanju, kolonijah, taborjenju in športnih srečanjih

Polno otrok in njihovih staršev se je nabralo v četrtki popoldne v Prosvetni dvorani v Gorici. Komisija za doraščajočo mladino pri SKGZ je priredila filmsko popoldne, na katerem so vrteli kratometražne filme o življenju naših malčkov v raznih krajih. Uvodno besedo je spregovorila učiteljica Adrijana Dornikova. Za njo so na kratko o posameznih dogodkih pripovedovali predsednica SPD Jožica Smetova, učitelj Martin Tomazičič, učiteljica Adrijana Dornikova in prof. Aldo Kužel.

Učiteljica Zdenka Vogrčič je skratke za tehnično plat in tudi filmov, ki so prikazovali življenje na snučarskem tečaju na Lazi v zimi 1976 - 71 (snemal sam Vogrčič), v obmorski koloniji in Savudriji v

gradu nagradili filmske amaterje, ki so se udeležili 1. natečaja za folklorni film ob priliki mednarodne folklorne prireditve septembra 1972. Ob tej priliki bodo vrteli dva nagradjena kratkometražna filma in tretjega, ki so ga izven natečaja posneli člani goriškega kinokluba.

KLJUB VČERAJŠNJEMU POLPRAZNIKU

V sodni palači mrzlično preučevanje aktov o atentatu pri Petovljah?

Državni pravdnik in preiskovalni sodnik ves dan v uradu Po časopisnih vesteh iz Vidma naj bi bili krivci trije pomorščaki

V zadnjih dveh dneh je morda prišlo do novosti v preiskavi o morda treh karabinjerjev lanskega 31. maja v Petovljah? V četrtki smo poročali o obisku poveljnika deželne legije karabinjerjev polkovnika Mingarellija in njegovega pomočnika kap. Chiffica na goriškem sodišču. Govorilo se je, da sta namestniku državnega pravdnika dr. Laudisiju in preiskovalnemu sodniku dr. Cenisiju prinesla svezeni aktov z zadnjimi ugotovitvami o preiskavi proti zločinom. Nihče med zainteresiranimi sodniki in karabinjerskimi častniki ni hotel dajati izjav častnikarjem.

Nekaj pa se je vendarle premaknilo. Državni pravdnik dr. Pascoli je bil na počitnicah v Cortini. Njegov namestnik dr. Laudisio je šel k njemu v Cortino v četrtki, včeraj se je dr. Pascoli nemudoma vrnil z dopusta in popoldne je bil v svoji pisarni v sodni palači kljub temu, da je bil včeraj zaradi praznika mestnega patrona sv. Hilarija popoldne praznični dan in vseh državnih uradih v Gorici. Prav tako v sodni palači v drugem nadstropju sodne palače, je bil včeraj popoldne tudi preiskovalni sodnik dr. Raulo Cenisio. Nekateri menijo, da je ostel v Gorici, kljub temu, da je imel dolg teden na razpolago.

Časnikarji so dr. Pascolija vprašali, če je kaj novega. Odgovoril je, da se preiskava še vedno vodi pri tem neznanim osebam in da bo tisk pravčasno obveščen, če bo seveda kaj novega.

Pri tem so možna samo ugotovitve. Se je državni pravdnik vrnil v Gorico zaradi končanega dopusta, ali ker je v zadnjih aktih preiskave, ki jo vodijo karabinjerji, zares nekaj novega? Ali sta se dr. Pascoli in dr. Cenisio včeraj popoldne med seboj pogovarjala in ugotavljala nov razplet preiskave? Morda bomo v prihodnjih dneh izvedeli kaj novega,

morda pa bo preiskava tekla še dalje.

Da bi stvar morala biti skoraj gotova, vedo nekaj v Vidmu. V nekem tujaknjem časopisu je napisano, da so za atentat verjetno krivi nekateri pomorščaki doma iz spodnje Furlanije, ki so bili več mesecev na potovanju. Eden od njih je baje služil pri takih vojaških enotah, kjer so uporabljali eksploziv T-4, ki so ga rabili pri petkovskem atentatu. Morda gre samo za ugibanja, morda pa je kaj resnice v tem. Uradni komentarji ne povedo ničesar, kar je trenutno razumljivo.

Almirantejeva provokacija

Fašistom gre očitno, da bi jutri prišlo v Gorico do provokacije, tako na račun profašističnih in demokratskih sil kot do sosedne Jugoslavije. Almirante in njegovi pajdasi nečijo tu imeti le navadnega predvolilnega shoda (fašisti se vneto pripravljajo na prihodnje deželne volitve), marveč čisto provokatorsko demonstracijo, prav v času, ko se v Dubrovniku srečata italijanski in jugoslovanski zunanji ministri Medici in Mimici. Govor je namreč, da se bodo v Dubrovniku nekako sporazumeli o vprašanju dokončnih meja med Italijo in Jugoslavijo in tudi o bivši čini B. Desničarjevo časopisje je že doignilo hrup zaradi tega srečanja dveh ministrov in fašistična stranka krivi na vse pretege.

Almirante ne bo prišel v Gorico osamljen. Z njim pride tudi njegov zvesti spremljevalec Birindelli, prijatelj tistega Laura, ki je lani v tržiški ladjedelnici ozmerjal delavce, da preveč zahtevajo in preveč stavkajo.

Sicer pa bodo morali fašisti poslušalce pripeljati od sosednosti, če bodo hoteli napolniti kinodvorano Verdi. Goriška javnost jih namreč oboja in noče imeti nobenega opravka z njimi. Pokrajinski svet je protestiral proti temu shodu, levičarski mladinci so včeraj delili letake pred tovarnami.

Fašisti pa so hoteli prikazati svojim prijateljem iz drugih krajev, da so pristni. Zaradi tega so včeraj poneli nopoliti svoje plače, u- radne plakate stranke MSI - Desničarjevo in zidane poslopja v Trgu Divjanje Julia, kjer so bile napisane nekatere prifašistične parole. Gračne plakate ni bilo več.

● Sergio Di Bert je bil ponovno izvoljen za tajnika pokrajinskega sindikata pomorščakov CGIL v Tržiču. Podtajnik je Luciano Briganie, v odboru so še Pizagnacco, Geon G. Barbo, E. Barbo in Ovia.

Nesreča 8-letnega učenca iz Gorice

V Ul. Brigata Casale je v četrtki zvečer avtomobilist podrl 8-letnega učenca iz Gorice Giancarla Grassinija. Ul. Petrarca 3. Dečka so z rešilcem prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na 5 dni zdravljenja, zaradi lažjega možganskega pretresa in udarca v desno nogo.

Prispevajte za DIJAŠKO MATICO!

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

IN ZDRUŽENJE PEVSKIH ZBOROV PRIMORSKE

prirejata nocoj ob 21. uri v PROSVETNI DVORANI v Gorici, Verdijev korzo 13, koncert pevskih zborov

PRIMORSKA POJE 73

Nastopilo bo enajst pevskih zborov iz Divače, Števerjana, Kopra, Idrije, Postojne, z Opčin, iz Ilirske Bistrice, Branika in Izole.

Vabljeni!

Nocoj v palači Attems koncert praškega seksteta

V palači Attems bo nocoj šele včeraj napovedani koncert seksteta Symposium Musicum iz Prage. Do obiska praških glasbenikov je prišlo čisto po naključju, ker so na turneji. Za koncert sta poskrbeli občina in EMAC. Koncert se bo pričel ob 21. uri.

Razstave

V razstavnih galeriji «Il Torchios» v Ulici Mameli bodo v ponedeljek odprli razstavo slikarja Evarista Ciana. Odprta bo vsak dan zjutraj in popoldne do 1. aprila.

Razstava Leopolda Perca v Kromberškem gradu?

V goriškem muzeju Attems je bila več mesecev odprta retrospektivna razstava ločniškega restavraterja Leopolda Perca. Razstava je doživela precejšen uspeh. Člani razstavnega odbora so bili prejšnji dan na obisku v gradu Kromberk ter izrazili željo, da bi razstavo prikazali tudi na sosedni strani meje.

Istočasno lahko povemo, da bomo imeli letos poleti in morda tudi jeseni možnost videti v Gorici, v palači Attems, razstavo mojstrstva deželnega setecenta. Razstavo so nameravali najprej prirediti v Ljubljani, Gradcu, Innsbrucku in drugod v inozemstvu, pa so najbrž prišle vsem težave z dovoljenjem za izvoz umetnin.

SPOROČILO SINDIKALNIH TAJNIŠTEV CGIL, CISL IN UIL

OBČINSKI USLUŽBENCI V TRSTU ZAČELI STAVKOVNO GIBANJE

Sindikalne organizacije zavračajo sklep o preureditvi občinskih uradov

Sindikalne organizacije občinskih uslužbencev CGIL, CISL in UIL so včeraj izdale sporočilo, s katerim jim je na znanje sklep o preureditvi občinskih uradov, kot je sporodil odbor za osebe dne 14. marca, in ki so ga omenjene sindikalne organizacije zavrnile. Sindikalna tajništva poudarjajo, da je postopek, ne glede na vsebino ukrepa, v nasprotju z obveznostmi, ki jih je sprejela občinska uprava in še zunanji posebej. Preureditvi karier, kvalifikacij in prejemkov oseb, ki morali v kratkem času slediti (do 3. junija 1972) kot je sklenil občinski svet 9. julija 1971, preureditve uradov in sprememba pravilnika, za kar so se sindikalne organizacije obvezale, da bodo sodelovale. Tajništva opozarjajo, da je občinska uprava zanemarila ta vprašanja in da se pristojni organi, ki so bili v ta namen imenovani, kakor tudi sama paritetna komisija, se sploh še niso sestali. Pri tem sindikalna tajništva tudi poudarjajo, da sedanji sklep, ki je bil sprejet v naglici, postavlja v nevarnost sploh možnost resne reorganizacije občinskega aparata. Spritno vsega tega, zatrjujejo sindikati, se omenjeni dokovirali med občinsko upravo in sindikalnimi organizacijami štejejo kot razveljavljeni, in to po krivdi občinske uprave. Sindikalne organizacije občinskih uslužbencev poudarjajo, da bodo ukrepe in nastopale v zaščito njihovih interesov. Zaradi tega se takoj začne stavkovno gibanje občinskih uslužbencev.

Drugi zakon, ki vnaša nekatere spremembe v prejšnjo normo o pripravi in poteku deželnih volitev, določa pripadnost občin Valjuno, Ertu - Casso in Forgarja k pordenskememu ozirno videmskemu volilnemu okrožju, spreminja nekatera pravila v zvezi s sklicaenjem predvolilnih shodov, objavljanjem ustreznih aktov, razdeljevanjem glasovnic, objavljanjem rezultatov, kritjem stroškov (za skrajšanje deželne volitve, ki bo 17. junija, predvidevajo izdatke 840 milijonov litr), ipd.

V razpravi so posegli svetovalec Pellegrini (KPD), Trauner (PLD), Gelfer - Wondrich (MSI), Metus (KD) in D'Antonio (PSDI), poročevalec Bianchini (KD) in deželni odbor za krajevne ustanove. Večina je zavrnila D'Antoniojev popravek, po katerem naj bi v manjših okrožjih za predložitev kandidatskih list zadostovalo manjše število podpisov kakor sicer; svetovalec Di Caporiacco (neodvisen) pa je dejal, da se osebno ne strinja s postopkom, s katerim je pristojna komisija zavrnila petico 142 Furlanov iz videmske pokrajine, ki so zahtevali priznanje možnosti povezave med kandidiranimi listami, ki nastopajo za različnimi volilnimi znaki in posameznih volilnih okrožij naše dežele. Pri končnem glasovanju o novem zakonu sta se Di Caporiacco in D'Antonio vzdala, vsi drugi pa so normo podprli. Kakor že v komisiji, je bila petica Videmčanov zavrnjena.

Pred zaključkom se je odbornik Vitaro odgovoril na nujno vprašanje komunističnih svetovalec o delovanju pokrajinskih nadzornih odborov. Vprašanje ima svoj izvor v dejstvu, da tržaški pokrajinski odbor ni izrekel nobene pripombe v zvezi s sklici devinsko-nabrežanske, zgornje in tržaške občine, da namenijo določene priponke za preporod Vietnam, videmski odbor na zaustavitel vrnjen redni sklep ogledne občine. Vitaro je dejal, da je že nastopil pri predsedniku tega odbora ter da ima ogledska občina pravico, da ponovno predloži v odobritev omenjeni sklep. Zadnji je s svetovalci svetovalec Kornel (KPD), in sicer z zahtevo, naj bi si čežela prizadevala, da bi se takšna restriktivna tolačenja veljavni zakonov v Furlaniji Juljski kraji ni ne ponavljala.

Na včerajšnji seji je deželni svet ponovno sprejel dva nova zakona. Prvi, ki ga je 30. januarja predložil deželni odbor in ki ga je večkrat kratko obrazložil poročevalec Martinis (KD), določa nove deželne posege za razvoj gozdarstva in za odpravo škode ob naravnih nesrečah. Drugi zakon, ki ga je 1. marca letos predložil predsednik deželnega odbora Berzanti in ki ga je na seji obrazložil poročevalec Bianchini (KD), pa vnaša vrsto popravkov v besedilo deželnega zakona št. 20 iz leta 1968 o določbah za izvajanje deželnih volitev.

Zakon o podpori gozdarstvu se deli v dva dela: prvi del določa letni prispevek v višini 10 milijonov litr za konzorcij, ki upravlja obširne gozdove v Karniji, in sicer za dobo 5 let; drugi del pa daje na razpolago letni prispevek 190 milijonov za hitre posege v primerih hidrogeoloških nesreč. Letni prispevek je določen za dobo od letosnjega leta do vključno leta 1977. V razporeditvi o novi normi so posegli svetovalec Puppini (MF), Cogo (KD), Morelli (MSI), Trauner (P LD) in Godnič (KPD), poročevalec Martinis in deželni odbor za kmetijstvo in gozdarstvo Cornelli. Svetovalec Godnič je v svojem posegu dejal, da se komunistična skupina sicer strinja z novim zakonom, vendar pa je mnenja, da bi morala dežela prepustiti skrb za tovrstne posege gorskim skupnostim, za katere je bil pravkar izglasovan ustanovni zakon. V tem smislu so svetovalec KPI predložili tudi dva popravka k izvirnemu besedilu zakona. Pri glasovanju o posameznih členih sta bila popravka zavrnjena, večina pa je nasprotno sprejela Cornellijev popravek, po katerem bodo med javnimi ustanovami, katerih se bo dežela posluževala za poseganje v smislu priložnega zakona, omenjene tudi gorske skupnosti. Pred končnim glasovanjem je predstavnik KPI Moschioni naglasil, da je bila s tem popravkom poudarjena težnja deželnega odbora, da se tudi gorske skupnosti prelevijo v nekakšne posrednike med deželnim odborom in kmetijstvom in prebivalstvom gorskih predelov, namesto da bi jim bile priznane, kakor je predvideno v državnem zakonu št. 1102, določeno avtonomne pristojnosti. Pri končnem glasovanju so pripadniki KPI oddali odklonilen glas, vse druge svetovalske skupine pa so zakon podprele.

Drugi zakon, ki vnaša nekatere spremembe v prejšnjo normo o pripravi in poteku deželnih volitev, določa pripadnost občin Valjuno, Ertu - Casso in Forgarja k pordenskememu ozirno videmskemu volilnemu okrožju, spreminja nekatera pravila v zvezi s sklicaenjem predvolilnih shodov, objavljanjem ustreznih aktov, razdeljevanjem glasovnic, objavljanjem rezultatov, kritjem stroškov (za skrajšanje deželne volitve, ki bo 17. junija, predvidevajo izdatke 840 milijonov litr), ipd.

Izšel je deželni statistični izbor

Deželni urad za štike z občinstvom je te dni razposlal naslovni kom prvi izvide tretjega statističnega izbora. Furlanije - Juljske krajine za leto 1973. Ta, tret

AMERIŠKA MLADINA VEDNO PRESENEČA

Bo narkomanijo zamenjal alkoholizem?

Že v osnovni šoli lep odstotek »pijancev« - »Zabave« na šolskem igrišču - Neprepričljiva tolažba staršev

Zadeva pravzaprav bi ne zaslužila tolikšne pozornosti. Toda znano je, da se razne ameriške razvade kaj kmalu razširijo tudi na Evropo. Zato bomo posvetili nekaj vrstic problemu, o katerem so se v zadnjem času razpisali v ameriških listih, tudi v publikaciji »Today's Health«. Gre za nov »muho« ameriške mladine. Zadevo se ukvarjajo ameriški pedagogi, pa tudi sociologi. Nekateri pa trdijo, da bi se morali s tem ukvarjati predvsem starši. Težko je reči, kje je meja med to ali ono odgovornostjo. Dejstvo je, da postaja zadeva nekolikar aktualna v samih ZDA, mogla pa bi postati aktualna tudi pri nas, kjer smo se že nekaj časa privajali na to, da mlajši človek raje sega po sadnih sokovih kot po žganih in alkoholnih pijačah nasploh. Sedaj pa bi se nam moglo zgoditi, da bi se znašli pred novim vprašanjem nepravilnosti. Za kaj gre? Iz že omenjene publikacije povzemamo:

Starši ameriške mladine so v zadnjih letih s strahom poslušali opozorila, da je vedno več mladotletnikov, ki se spuščajo v »eksperimente« z nevarnimi mamili kot so LSD, razni barbiturati in končno tudi heroin. Predvsem so se starši prestrašili zaradi dejstva, da se je poraba mamil razširila celo na otroke osnovnih šol. V zadnjem času pa, kakor se zdi, mladina opušta »močna« mamila. Iz vseh predelov ZDA prihaja namreč od šolskih oblasti pa tudi iz vrst same mladine poročilo o novi »opredelilni« mladini ali bolje povedano mladih narkomanov, ki da so se »posvetili« alkoholu.

Pravzaprav je bil alkohol za mladotletnike vedno važen znak protesta nove generacije proti prejšnji generaciji, mladega človeka proti starejšemu, toda vse je kazalo, da je alkohol potisnil ob stran mamilo, predvsem heroin. Sedaj pa so predvsem mlajši mladotletniki odkrili, da je alkohol prav tako »zabaven« kolikor more biti zabaven heroin. Vrh tega je alkohol veliko cenejši in lažje pride do njega. »Mnogi med nami so kadili marijuano« — je rekel neki newyorški gimnazijec. »Sedaj pa smo mamilo opustili in jaz ter moji tovariši pijemo, veliko pijemo. Veselje je pa vedno večje.«

Večina teh mladotletnih Američanov neprestano govori o popi- vanjih na izletih in na družinskih zabavah. Neki gimnazijec, star 16 let, pravi v nekem intervjuju, da se vsako soboto zvečer, če je vreme lepo, zbere kakih sto mladotletnikov in deklet v starosti od 15. do 17. leta na šolskem igrišču rugbyja in se zabava do jutra. Direktor šole, h kateri igrišče spada, pa pravi, da ob takšnih priložnostih ostane na igrišču najmanj 250 praznih konzerv za pivo, kakšnih 15 steklenih konjakov, sedev praznih, in kakih 10 steklenic viskija, prav tako praznih.

Zanimivo in tudi razumljivo je, da so se mnogi starši oddahnil, ko so zvedeli, da so njihovi otroci opustili mamila in da se sedaj predajajo alkoholu. Toda marsikateri oče, ki ve, kaj je alkohol, ne soglašajo s tem navdušenjem, pač pa mu izbira ameriške mladine vzbuja strah.

Najbolj resen aspekt tega vračanja mladine k alkoholu je dejstvo, da se je začel alkoholizem širiti med osnovnošolsko mladino. Nedavna anketa, ki so jo izvedli med višjimi razredi osnovne šole in to v šolah tako imenovane srednje ameriške družbe, je pokazala, da kar 36 odstotkov učencev osmega razreda osnovne šole pije pivo in vino, pri učencih šestega razreda osnovne šole pa je ta odstotek vendarle nižji, kljub temu pa je upoštevanje vredno — 14 odstotkov.

Nacionalni svet za borbo proti

Štiri leta skoroda sužnji

MIAMI, 16. — Tukajšnja policija je davi »okrilila« zanimivo primer. Vdrla je na neko kmetijo in osvojila 27 poljskih delavcev, ki so jih tu imeli v nekakšem suženstvu, ki je trajalo že štiri leta.

Policija je takoj aretirala dve osebi in sicer nekoga bogatega namernika delovne sile ter nekoga, ki čia je bil njihov čuvaj.

Policija je moza takoj prijavila sodišču, ki jima je takoj sodilo in ju tudi obsodilo, saj je sodišče imelo »pri roki« dovolj prič.

Na sodni razpravi se je zvedelo, da so te poljske delavce najemali v raznih krajih ZDA in jim obljubljali le pošteno plačo, pač pa tu tudi vino. V resnici pa so jim plačevali le po dva dolarja in pol na teden, kar bi jim morali dati na uro, hkrati pa so jim dali tudi kaj skromno hrano. Če je hotel kdo pobegniti, so ga »prepričali« z bičanjem, da je od svoje namere odstopil.

Sicer bi ne bilo niti treba povedati, da je šlo v tem primeru za temopolte ljudi. Le eden je bil belec.

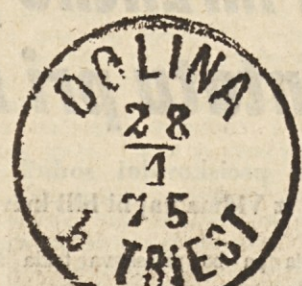
Ignazio Silone, katerega delo »Vino e pane« daje ital. TV v nadaljevanjih

PRED STO LETI JE DOLINA DOBILA SVOJ POŠTNI URAD

Na dolinskem poštnem žigu je bila Dolina od vsega začetka pa do 1930 samo - Dolina

Kratek sprehod po zgodovini dolinskega področja - Do kod vse je segala dolinska občina - Kako je v času fašizma izginjala »Dolina«, ki se še ni vrnila v Dolino

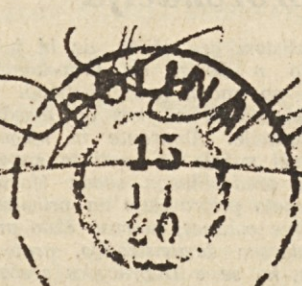
POŠTNI KOLEDAR RAZNARODOVANJA

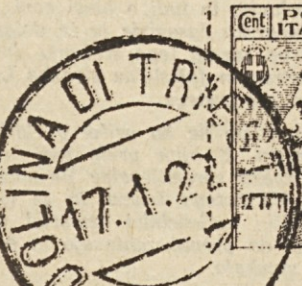
Dolina je bila najprej »Dolina b. (bei-pri) Trieste«. Bilo je to leta 1873

Nato je bila »Dolina bei Trieste« — pri Trstu

Leta 1920 je bila samo »Dolina«

Dve leti nato je bila »Dolina di Trieste«

Leta 1930 je bila že »San Dorligo della Valle« vendar z »Dolino« v oklepaju

Leta 1933 pa imamo samo »San Dorligo della Valle«. In tudi danes, 30 let po padcu fašizma, je še vedno tako

Dolina pri Trstu bo letos ob priliki svojega praznika, 5. maja, dostojno proslavila pomembno stoletnico ustanovitve poštne urada. Včeraj, 16. marca 1973 je bilo točno sto let odkar je na poštne uradu Uršula Pangerc žigovala prvo pošto pošiljko z žigom »DOLINA b. Trieste«.

Pošta je bila v tedanjih časih velika pridobitev za vsako važno središče. Nastanek in razvoj pošte je bil od vedno tesno povezan s sistemom in delovanjem oblasti in upravnih organov. Pošta ni bila vzrok, temveč le posledica širkega vsestranskega prometnega, trgovskega, kulturnega in nacionalnega razvoja kraja in njegove okolice.

Dolina je bila znana že od pravih časov. Vnezdili so se tu Rimljanji in njihovi nasledniki. Na tem področju sta stala Mahov (Moccò) in Socerbski grad, ki sta branila mesto Trst in okolico pred sovražnimi napadi. Tu so gospodarili izkoriščevalci našega ljudstva gospodari Socerbskega gradu in vse zemlje naokrog — trškiški grofje Petazzi.

Mimo gradu se je vila cesta, ki je povezovala obalno področje s severnim delom slovenskega Primorja. Pod gradom je od nekdaj živel krepak slovenski primorski rod, ki se je zelo zgodaj v zgodovini zavedel svoje moči in svojega poslanstva. Ni pač šlo to vse tako na lahko. Borili so se morali za vsak korak k napredku in boljše in svobodnejšemu življenju. Bilo bi predolgo segati nazaj v preteklost, ko se je v Istri pojavila prva možnost uveljavljanja slovenske besede v cerkvi in nato v javnem življenju. Bili so to časi borbe za uveljavitev in obstoje glagolice — staroslovensčine. Znan je verski spor Ricmančev in njihov začasni izstop iz rimokatoliške cerkve prav zaradi uporabe staroslovensčine v cerkvi. V Dolini so imeli svojo »bratovščino«.

O njej govori v slovenski napisanega dragocena listina iz leta 1625, ki so jo v povojnem času odkrili v arhivu sodišča v Kopru. Že v XV. stoletju sta bila pod Socerbskim gradom razvita promet in trgovina. Na tem področju so se bili krivi boji med Benečani in eni strani in med Habsburžani na drugi. Po razpadu beneške republike je področje prišlo pod avstrijsko krono.

Iz almanaha »Guida schematica Istriana« iz leta 1878, ki so ga tiskali v Gorici, izhaja, da je dolinska občina spadala pod koprskega kapitanata (Capitanato) in okrožje (Circondario). Občina je štela 9.000 prebivalcev in je zasedala sledeče vasi in zaselke: Ankaran, Mihelc, Tinjan, Nasirc, Boko, Ocizlo, Boljunc, Osp, Boršt, Petrinje, Botač, Plavje.

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) Srečanje z ugledno osebo utegne dobiti neko finančno spremembo. Privlačite si nekoliko počitka.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Previdnost je vedno dobra svetovalka. Ne vztrajajte po nepotrebnem v svojih melanholiji.

DVOJČKA (od 21. 5. do 21. 6.) Nerazumevanje nekoga naj vam ne odvzame poguma. Podpora družine vam bo dvignila moralo.

RAK (od 22. 6. do 22. 7.) Preusmerite svoje napore v reorganizacijo dosedanjega dela. Umirjeno čustveno življenje.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Skušajte premagati težkote, ki nanje naletite s svojo nediplomatičnostjo. Ugodne okoliščine za uveljavitev čustvenega načrta.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Ne ka vaša napaka bo nekoliko ogrozila nadaljnje perspektive. Ne posegajte v čustvene zadeve drugih.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.)

Pozdrav iz Doline pri Trstu

Dolina v dobi, ko je dobila svoj poštni urad in ko ji je celo Dunaj priznal njeno pristno slovensko ime — Dolina

Mačkole, Kastelc, Černotiče, Prebened, Klanc, Prešnico, Ricmanje, Zabržec, Drago, Gabrovico, Škofije, Gročano, Jezero, Socerb, Krogel, Vrhopolje, Log, Kozino (Hrpele) so spadale pod Materijo in Podgorje. Zupanovale je v tem času posestnik Ivan Lovriha, član koprškega cestnega odbora in goriške kmetijske družbe. Tajniške posle je vršil Ivan Plaper. Oba sta bila odlikovana z zlatim križem za zasluge. Lovriha je bil istočasno predsednik 5-članskega šolskega sveta. Upravnik šole je bil Anton Bitenc. Od leta 1896 dalje je župnijo vodil znani narodni buditelj dekan Jurij Jan.

Konec prejšnjega stoletja in vse do prve svetovne vojne se je vopredno z nacionalnim prebujanjem vzbujala tudi želja po gospodarski neodvisnosti. Kakor gobe po dežju so rasle na področju razne gospodarske ustanove in združne organizacije, katerih spisi so na sodišču v Trstu v palači v Ul. Coroneo. V Dolini je delovala Hranilnica in posojilnica. Podobne ustanove so bile tudi v Boljuncu, Ricmanjih, na Kozini in v Klancu. V Borštu so imeli »Posojilno in hranilno društvo«. V Boljuncu je delovalo »Gospodarsko konsumno in posojilno društvo«. Konsumna društva so imeli v Gabrovici, Ricmanjih in na Socerbu. Obstajali sta »Gospodarsko društvo« v Mačkolah in »Vinarsko - poljedelska združba« v Dolini. Dolina je imela znano oljarno, ki so jo pravkar obnovili in jo

bodo na občinski praznik tudi odprli javnosti. V Dolini so bile znane termalne vodne kopeli, ki jih je opravljalo »Kopališčno društvo« in ki ga je bil organizator Ken Gaul. Nagrado občinstva je dobil film »Deep Slee«, nagrada žirije pa je dobil film »It happened in Hollywood« (Zgodilo se je v Hollywoodu).

Nagrade so bili, seveda, tudi igralci in sicer Mike Moran za vlogo v prvem filmu in Terry Ruggerio za vlogo v filmu »Distortions«, za katerega je bil nagradjen tudi Gary Kahn kot režiser. Mark Stevens pa je bil nagradjen za to, ker je doslej napravil že 37 pornografskih filmov.

Dve leti pozneje so uporabljali žig »Dolina di Trieste«. Še leta 1930 je imel ta kraj žig »San Dorligo della Valle (Dolina) - Trieste«. Pozneje je izgubilo ime Dolina iz oklepaja in poštni žig ostane kot je še danes v veljavi »S. Dorligo della Valle«.

Omenil sem, da bodo v Dolini proslavili pomemben datum: stoletnico pošte. V ta namen deluje poseben odbor (zanimivo je, da je na čelu odbora župan Dušan Lovriha!). Organizirali bodo filatelistično razstavo, na kateri bodo razstavili zgodovinske poštne dokumente, ki bodo prav gotovo vzbudili zanimanje ne samo pri filatelističnih krogih. Pošta bo uporabljala poseben priložnostni žig.

Pripravljajo tudi zanimive priložnostne razglednice in to, kar bo še najbolj zanimalo ljubitelje tovrstne tematike, — posebne zlate, srebrne in bronzaste kolajne.

Razstava bo odprta 5. in 6. maja ob priliki občinskega praznika. Ob tej priložnosti bo tudi mednarodno srečanje filatelistov. Dr. FRAN JURISJEVIČ

Nagruje se že »porno«

NEW YORK, 16. — Nečesa podobnega bi si pred nekaj leti ne mogli niti zamisliti. Čeprav z zamudo obilnih dveh mesecev, so

NA FILMSKIH PLATNIH

TEDEN V RIMU

RIM, marca. — Kako je organizirano filmsko življenje v Rimu, kar se tiče kinematografskih predvajanj? Ali se zelo razlikuje od tržaškega?

Mislimo, da je ena izmed največjih razlik v vlogi, ki jo imajo filmski krožki, v njihovem odnosu s kinematografijo. V Rimu imamo več kinematografskih dvoran »d'essai«, ki stalno predvajajo novejša in starejša kulturno pomembna filma, kar je v Trstu predvsem naloga filmskih krožkov.

Kinematografi Nuovo Olimpia, Farnese, Avolio, Planetario, predvajajo vsak dan drugačen film in tako nudijo precejšnjo informacijo. Kinematograf Mignon pa se je specializiral v filmih velikega komika Totija (mimogrede bomo omenili, da bomo kmalu po televiziji lahko gledali osem filmov tega igralca, ki mojstrsko združuje ljudski izvor in abstraktnost lastne komičnosti; ciklus, ki bo začel z mojstrskim »I due orfanelli«, pripravljamo vsem bralcem).

Kakšna vloga preostaja tedaj filmskim krožkom?

Z razliko od Trsta so ti krožki precej obrobni, nimajo tistega splošno-mestnega odziva, ki ga imata v Trstu Kinoforum in Cappella. Obstaja le krožek Filmstudio, ki predstavlja predvsem v Italiji neznane ali manj znane filme; te dni je npr. pripravil razstavo underground filma. Poleg tega krožka imamo še CUC in nek drug kinoforum, ki pa nimajo tako pomembne vloge.

Kar se tiče Državne kinoteke, je ta precej skopa v svoji dejavnosti, dosti bolj kot milanska, ki ima kljub drugim napakam vsaj zaslug, da polaga pozornost tudi na ljudske filmske zanje.

V Trstu je torej stanje filmskih krožkov obenem bolj napredno in bolj zaostalo, kajti kriti morajo tudi nalogo kinematografa »d'essai«. Ko bi tudi v Trstu prišlo do takega kinematografa, bi preostajala filmskim krožkom naloga, ki je dejansko z njimi najbolj povezana: širjenje in odkrivanje drugače nepoznatih filmov in predvsem razvijanje neke linije o filmski proizvodnji.

Rad bi še omenili, da so v Rimu tudi kinematografi, ki predvajajo filme v izvirniku, kar je tudi pomembno.

Kaj smo pa videli v kinu? Videti smo izvirno verzijo filma Bernarda Bertoluccija »Ultimo tango a Parigi« (Last Tango in Paris), katerega predvajajo, žal, le v Rimu. Izvirna verzija (z italijanskimi podnaslovi) je govorjena v angleščini in v francščini; iz zmesi obeh jezikov izvira precej fascinanten učinek, ki nam do voljuje, da cenimo v pravi meri interpretacijo Marlonu Branda. Film bomo sicer ocenili posebej.

Poleg tega smo videli še dva filma, ki v Trstu nerazumljivo nista izšla. Arthurja Penna film »Alice's Restaurant« (Alice's Restaurant, 1968) je pomembno delo o ameriški mladini, ki ne sprejema obstoječe družbe in išče alternativne medčloveške odnose. O filmu bomo kaj več pisali, ko ga bodo končno predvajali v Trstu; upamo, da bo do tega prišlo, kajti že večkrat je kak filmski krožek hotel predstaviti film, distribucijska hiša United Artists pa je odgovorila, da je zaseden drugje.

»La tortura della freccia dei Sioux in guerra« (Run of the Arrow) je film ameriškega režiserja Samuela Fullerja iz leta 1957, ki je pred dvema letoma doživel re-prizno izdajo z bedastim naslovom »Apache«, v Trstu pa ta izdaja še ni izšla. Fuller je režiser, ki ne nekateri zavračajo kot fašista. V resnici je njegova osebnost bolj dvoumna. Tu, kot drugje, je njegova osrednja tema odnos med kulturami. Po njegovem mnenju je posameznik deterministično vezan na lastno kulturo; in v tem je res kal reakcionarnega stališča, ki je čisto obratno od pojmovanja historičnega razvoja v odnosu med kulturami, kar ga ima John Ford v »The Searchers« (Sentiari selvaggi). Fullerja je za sluga pa je v pripravi proti-slovnosti, predvsem v intimističnih trenutkih; kajti za znanjnim sprejemanjem historične (celo institucijske) objektivnosti se skriva cela vrsta zatrtih emotivnih doživetij; Fullerja ljubzenski prizori so npr. skoraj vedno zelo preslavljeni.

SERGIJ GRMEK

Prejeli smo

URSS OGGI — tedenski bilten sovjetskega veleposlaništva v Rimu. NOTIZIE FLASH — posebne vesti, ki jih objavlja Ente italiano della moda.

SOBOTA, 17. MARCA 1973

TRST A
7.15, 8.15, 13.15, 20.15, Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.35 Iz tedenskih smotrov; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Program za mladino; 18.15 Uporabno in prirediteljsko; 18.30 Trio »Ars nova«; 18.45 Orkestrji; 19.10 Pod farim zvonom v Tipani; 19.40 Zgodovinsko petje; 20.00 Sport; 20.50 Mirko Mahnič; Cankar v Trstu; 21.30 Popevke; 22.30 Zabavna glasba.

(RS)
12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Med prijatelji glasbe v Gradšču; 16.20 Značilnost Trsta.

KOPER
6.30, 7.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30, 20.30 Poročila; 6.15 Glasba za dobro jutro; 7.40 Jutranja glasba; 9.00 Baletna glasba; 10.00 Folklorni motivi; 11.30 Današnji pevec; 11.45 Folklor; 12.00 Glasba po željah; 14.00 E. Sequi; »Col naso all'aria«; 14.10 Plošče; 14.35 Juke box; 15.00 V zbor; 15.50 Vrstijo se peveci; 17.00 Za konec tedna; 17.45 Primorska in njeni ljudje; 18.00 Progressivna glasba; 19.00 Zapojmo in zagrigno; 20.00 Glasba v večeru; 22.35 Plesna glasba;

NACIONALNI PROGRAM
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila; 6.47 Kako in zakaj; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.10 Vi in jaz; 10.00 Plošče; 10.20 Sport; 10.30 Plošče; 10.45 Velike interpretacije; 14.50 Znanstveno srečanje; 15.10 Oddaja

za bolnike; 15.45 Veliki variete; 17.10 Dve enodejanki; 19.30 Krokne Jaga; 20.20 Kakšna glasba vam ugaia? 21.30 Jazzovski koncert;

II. PROGRAM

7.30, 8.30, 13.30, 15.30, 19.30 Poročila; 7.40 Frank Sinatra in Sergio Endrigo; 8.40 Stare popevke; 9.35 Strnjena komedija; 10.05 Pesem za vsakogar; 10.35 Glasbeni variete; 11.50 Zborovsko petje; 12.40 Zgodovina ital. popevke; 13.50 Kako in kdaj? 14.00 Plošče; 15.00 Claudio Villa; 15.30 Opravljeni; 16.35 Glasba in občinstvo; 17.30 Posebna reportaža; 17.45 Ping pong; 20.10 Veridjev »Trubadur«; 22.43 Harmonika.

III. PROGRAM

9.10 Koncert; 11.40 Sodobna ital. glasba; 12.15 Glasba skozi čas; 13.30 Bach, Beethoven, Mussorgski; 14.30 Donizetti; »Lucrezia Borgia«; 17.35 Brez naslova; 18.15 Gospodarska rubrika; 18.45 Gledališče in kino; 19.15 Koncert; 20.15 Sodobna ital. glasba; 20.45 Glasba skozi čas; 21.30 Glasba in občinstvo; 22.45 Glasba in občinstvo; 23.00 Glasba in občinstvo; 23.15 Glasba in občinstvo; 23.30 Glasba in občinstvo; 23.45 Glasba in občinstvo; 24.00 Glasba in občinstvo; 24.15 Glasba in občinstvo; 24.30 Glasba in občinstvo; 24.45 Glasba in občinstvo; 25.00 Glasba in občinstvo; 25.15 Glasba in občinstvo; 25.30 Glasba in občinstvo; 25.45 Glasba in občinstvo; 26.00 Glasba in občinstvo; 26.15 Glasba in občinstvo; 26.30 Glasba in občinstvo; 26.45 Glasba in občinstvo; 27.00 Glasba in občinstvo; 27.15 Glasba in občinstvo; 27.30 Glasba in občinstvo; 27.45 Glasba in občinstvo; 28.00 Glasba in občinstvo; 28.15 Glasba in občinstvo; 28.30 Glasba in občinstvo; 28.45 Glasba in občinstvo; 29.00 Glasba in občinstvo; 29.15 Glasba in občinstvo; 29.30 Glasba in občinstvo; 29.45 Glasba in občinstvo; 30.00 Glasba in občinstvo; 30.15 Glasba in občinstvo; 30.30 Glasba in občinstvo; 30.45 Glasba in občinstvo; 31.00 Glasba in občinstvo; 31.15 Glasba in občinstvo; 31.30 Glasba in občinstvo; 31.45 Glasba in občinstvo; 32.00 Glasba in občinstvo; 32.15 Glasba in občinstvo; 32.30 Glasba in občinstvo; 32.45 Glasba in občinstvo; 33.00 Glasba in občinstvo; 33.15 Glasba in občinstvo; 33.30 Glasba in občinstvo; 33.45 Glasba in občinstvo; 34.00 Glasba in občinstvo; 34.15 Glasba in občinstvo; 34.30 Glasba in občinstvo; 34.45 Glasba in občinstvo; 35.00 Glasba in občinstvo; 35.15 Glasba in občinstvo; 35.30 Glasba in občinstvo; 35.45 Glasba in občinstvo; 36.00 Glasba in občinstvo; 36.15 Glasba in občinstvo; 36.30 Glasba in občinstvo; 36.45 Glasba in občinstvo; 37.00 Glasba in občinstvo; 37.15 Glasba in občinstvo; 37.30 Glasba in občinstvo; 37.45 Glasba in občinstvo; 38.00 Glasba in občinstvo; 38.15 Glasba in občinstvo; 38.30 Glasba in občinstvo; 38.45 Glasba in občinstvo; 39.00 Glasba in občinstvo; 39.15 Glasba in občinstvo; 39.30 Glasba in občinstvo; 39.45 Glasba in občinstvo; 40.00 Glasba in občinstvo; 40.15 Glasba in občinstvo; 40.30 Glasba in občinstvo; 40.45 Glasba in občinstvo; 41.00 Glasba in občinstvo; 41.15 Glasba in občinstvo; 41.30 Glasba in občinstvo; 41.45 Glasba in občinstvo; 42.00 Glasba in občinstvo; 42.15 Glasba in občinstvo; 42.30 Glasba in občinstvo; 42.45 Glasba in občinstvo; 43.00 Glasba in občinstvo; 43.15 Glasba in občinstvo; 43.30 Glasba in občinstvo; 43.45 Glasba in občinstvo; 44.00 Glasba in občinstvo; 44.15 Glasba in občinstvo; 44.30 Glasba in občinstvo; 44.45 Glasba in občinstvo; 45.00 Glasba in občinstvo; 45.15 Glasba in občinstvo; 45.30 Glasba in občinstvo; 45.45 Glasba in občinstvo; 46.00 Glasba in občinstvo; 46.15 Glasba in občinstvo; 46.30 Glasba in občinstvo; 46.45 Glasba in občinstvo; 47.00 Glasba in občinstvo; 47.15 Glasba in občinstvo; 47.30 Glasba in občinstvo; 47.45 Glasba in občinstvo; 48.00 Glasba in občinstvo; 48.15 Glasba in občinstvo; 48.30 Glasba in občinstvo; 48.45 Glasba in občinstvo; 49.00 Glasba in občinstvo; 49.15 Glasba in občinstvo; 49.30 Glasba in občinstvo; 49.45 Glasba in občinstvo; 50.00 Glasba in občinstvo; 50.15 Glasba in občinstvo; 50.30 Glasba in občinstvo; 50.45 Glasba in občinstvo; 51.00 Glasba in občinstvo; 51.15 Glasba in občinstvo; 51.30 Glasba in občinstvo; 51.45 Glasba in občinstvo; 52.00 Glasba in občinstvo; 52.15 Glasba in občinstvo; 52.30 Glasba in občinstvo; 52.45 Glasba in občinstvo; 53.00 Glasba in občinstvo; 53.15 Glasba in občinstvo; 53.30 Glasba in občinstvo; 53.45 Glasba in občinstvo; 54.00 Glasba in občinstvo; 54.15 Glasba in občinstvo; 54.30 Glasba in občinstvo; 54.45 Glasba in občinstvo; 55.00 Glasba in občinstvo; 55.15 Glasba in občinstvo; 55.30 Glasba in občinstvo; 55.45 Glasba in občinstvo; 56.00 Glasba in občinstvo; 56.15 Glasba in občinstvo; 56.30 Glasba in občinstvo; 56.45 Glasba in občinstvo; 57.00 Glasba in občinstvo; 57.15 Glasba in občinstvo; 57.30 Glasba in občinstvo; 57.45 Glasba in občinstvo; 58.00 Glasba in občinstvo; 58.15 Glasba in občinstvo; 58.30 Glasba in občinstvo; 58.45 Glasba in občinstvo; 59.00 Glasba in občinstvo; 59.15 Glasba in občinstvo; 59.30 Glasba in občinstvo; 59.45 Glasba in občinstvo; 60.00 Glasba in občinstvo; 60.15 Glasba in občinstvo; 60.30 Glasba in občinstvo; 60.45 Glasba in občinstvo; 61.00 Glasba in občinstvo; 61.15 Glasba in občinstvo; 61.30 Glasba in občinstvo; 61.45 Glasba in občinstvo; 62.00 Glasba in občinstvo; 62.15 Glasba in občinstvo; 62.30 Glasba in občinstvo; 62.45 Glasba in občinstvo; 63.00 Glasba in občinstvo; 63.15 Glasba in občinstvo; 63.30 Glasba in občinstvo; 63.45 Glasba in občinstvo; 64.00 Glasba in občinstvo; 64.15 Glasba in občinstvo; 64.30 Glasba in občinstvo; 64.45 Glasba in občinstvo; 65.00 Glasba in občinstvo; 65.15 Glasba in občinstvo; 65.30 Glasba in občinstvo; 65.45 Glasba in občinstvo; 66.00 Glasba in občinstvo; 66.15 Glasba in občinstvo; 66.30 Glasba in občinstvo; 66.45 Glasba in občinstvo; 67.00 Glasba in občinstvo; 67.15 Glasba in občinstvo; 67.30 Glasba in občinstvo; 67.45 Glasba in občinstvo; 68.00 Glasba in občinstvo; 68.15 Glasba in občinstvo; 68.30 Glasba in občinstvo; 68.45 Glasba in občinstvo; 69.00 Glasba in občinstvo; 69.15 Glasba in občinstvo; 69.30 Glasba in občinstvo; 69.45 Glasba in občinstvo; 70.00 Glasba in občinstvo; 70.15 Glasba in občinstvo; 70.30 Glasba in občinstvo; 70.45 Glasba in občinstvo; 71.00 Glasba in občinstvo; 71.15 Glasba in občinstvo; 71.30 Glasba in občinstvo; 71.45 Glasba in občinstvo; 72.00 Glasba in občinstvo; 72.15 Glasba in občinstvo; 72.30 Glasba in občinstvo; 72.45 Glasba in občinstvo; 73.00 Glasba in občinstvo; 73.15 Glasba in občinstvo; 73.30 Glasba in občinstvo; 73.45 Glasba in občinstvo; 74.00 Glasba in občinstvo; 74.15 Glasba in obč

Švica opušča pasivnost

Na pripravljenih pogovorih za konferenco o varnosti in sodelovanju v Evropi, ki od novembra potekajo v Helsinkih, so razvile živahno dejavnost vse nevtiralne države, še posebno pa Švica. Ta država, ki se je doslej kot jež držala načela o obojestrani pasivnosti, je s svojimi političnimi pobudami in voljo po mednarodnem posredovanju v Helsinkih prvič pokazala sveto, da se preusmeri k politiki aktivne nevtiralnosti.

Temeljna sprememba o usmeritvi švicarske zunanje politike je bila pred nekaj leti napovedana v vladi izjavi, v kateri je bilo rečeno, da nevtiralnost nikakor ne pomeni zunanje politične pasivnosti, ter da je vsaka država danes v svetu toliko vredna, kolikor je pripravljena konstruktivno pomagati pri reševanju skupnih mednarodnih vprašanj. To so bili čisto novi toni v dosedanjih tristoletnih tradicijah švicarske nevtiralnosti. Odpiranje Švice nasproti svetu je pripravil prejšnji zunanji minister Spühler, njegovi nasledniki Graber pa je 900 naslednik Graber pa je nova načela začel uporabljati v praksi. Prva oblika švicarskega odpiranja je vstopala diplomacija. Minister Graber je najprej obiskal Avstrijo in Finsko, dve nevtiralni državi. Kmalu pa bo odstopal tudi v Egipt, kar dobro ponazarja, kako temeljito je Švica sklenila spremeniti svoje zunanje politično delovanje.

Druga dobra ponazoritev je hitro švicarsko priznanje Nemške demokratske republike, do katerega je prišlo — enako kot pri finskih — še pred podpisom temeljnega sporazuma med ZRN in NDR. Švedska in Avstrija, ki tudi vodita politiko aktivne nevtiralnosti, sta bili tokrat bolj zadržani kot Švica.

Švicarska vlada si tudi prizadeva, da bi čimprej dosegel čas za vstop države v OZN. To vprašanje je zelo težavno, ker zahteva referendum o vseh kantonih in v državi kot celoti. Izolacionizem je pri švicarskem ljudstvu tako globoko zakoreninjen, da bi referendum o vstopu države v OZN sedaj po vsej verjetnosti dal negativno rezultate.

Aktivnost švicarske delegacije na evropskih pogovorih v Helsinkih torej ni usmerjena samo k mednarodni skupnosti, temveč tudi k domači javnosti v Švici. Vlada v Bernu je očito sklenila z dejavnimi pripravi domačo javnost o pravih novih znanjih politike in se šele potem lotiti zapletenih referendumov o članstvu v OZN.

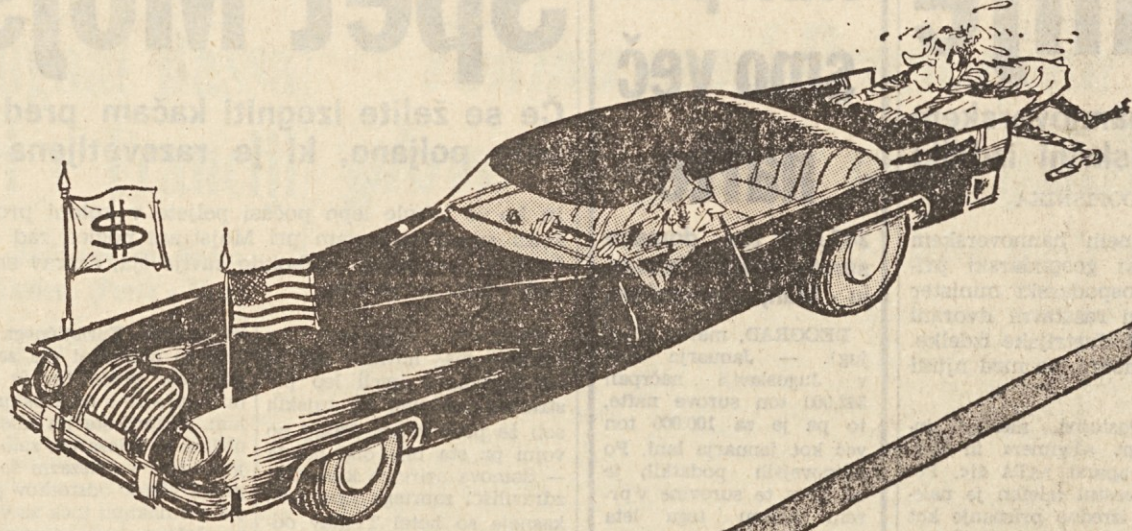
M. JERMOL

BERITE

PRIMORSKI
DNEVNIK

FISCHETTI

DENARNE TEŽAVE

»Kam pa, gospod?«

»Chicago Daily News«

Orožje izkoriščanih

V zadnjem letu se je v Južni Afriki zaradi suženjskih mezd, bede in inflacije število stavk med afriškimi delavci povečalo za 500 odstotkov

Najbolj dramatična slika, ki so jo konec januarja objavili nekateri časopisi v Južnoafriški republiki, je kazala armado črnih stavkajočih opekaških delavcev, ko korakajo za rdečo zastavo v Durbanu. Konec januarja in februarja letos je na območju Durban stavkalo kakih 50.000 črnih in indijskih delavcev zaradi suženjskih mezd. Medtem ko kakih 70 odstotkov izmed pet milijonov črnih delavcev v Južni Afriki prejema mezde, ki so nižje od uradno določenega minimuma za črnce (in ta je strahovito nizek), je ta odstotek v Durbanu in okolici še neprimerno višji.

Stavkovno gibanje se je začelo že v začetku januarja in je zajelo nad sto tovarn. Marsikje so prenehale delati občinske službe. Iz neke čajne družbe so se stavke razširile na črne pristanske delavce, voznike avtobusov, opekarje in gradbenice delavce v Johannesburgu, Cape Townu in Pretoriji.

Daljnovidnejši člani belih sindikatov — Afričani ne smejo imeti svoje sindikalne organizacije — so se vzemirili. Celo v vlažnih krogih, iz katerih je bilo sicer slisati obtožbe o komunističnem širjenju in agitaciji, so neuradno govorili, da bi bilo treba Afričanom vsaj nekoliko zvišati prejemke, da ne bi prišlo do eksplozije in do zastoja v gospodarski dejavnosti. Da ni prišlo do drugega Sharpeville, je zaglaševal predvsem Afričanov samih, ki se niso dali zapejati čustvom, delno pa tudi policiji, ki je ravnala nekoliko bolj »taktično« kot običajno, čeprav Afričani po zakonu ne smejo stavkati.

Napoved je južnoafriška vlada prekinila molk. Minister za delo Viljoen je v ostri izjavi povedal stavkajočim, da vlada ne bo dovolila kaosa v gospodarstvu zaradi zahtev po višjih prejemkih, čeprav priznava, da so delno upravičene. Vlada se ne bo obotavljala ukrepati proti tistim, ki »ščitva« delavce. Nič ne ovira delodajalcev, da ne bi zvišali Afričanom prejemke, toda ti ne smejo zahtevati več, kot »preneša gospodarstvo«.

»Očitno je«, je zapisal dopisnik londonskega »Guardiana«, »da vlada nima rešitve za stavke.«

Belim gospodarjem v Južni Afriki se je napoved posvetilo, da skriva 5-milijonska delovna sila Afričanov v sebi moč, s katero lahko rome gospodarstvo in razrusiti paradiz visoke življenjske ravni, ki ga uživajo belci. Najbolj zanimivo pri vsem tem pa je, da te latentne sile in zavesti o tej sili v glavah Afričanov niso prebudili črni delavci po južnoafriških mestih, ampak člani plemena

korisča »potujočo žensko delovno silo«. Predstavljali tovarne ponujajo »potepuškim« Afričankam okrog 150 ND na teden, če podpisajo enoletno delovno pogodbo. Ko se zaposlijo, ugotovijo, da njihova plačila znašajo samo kakih 80 ND na teden. Od 60 do 80 ND na mesec za to, da lahko po dve spita v eni postelji v obupnih higienskih razmerah. Koncern Framme postelje svoje delavke celo izpod skrajnje nizkega državnega minimuma.

Ni čudno, da se je zaradi takih neznosnih razmer število stavk v Južni Afriki v zadnjem letu povečalo za 500 odstotkov. Medtem ko Afričanom že osem let niso povišali prejemkov kljub inflaciji, prejemajo vse kategorije belih delavcev več plače v skladu z naraščanjem inflacije. V rudarstvu je prišlo tako daleč, da so razlike med plačili belih in črnih dosegle že odnos 1:50!

Napoved je južnoafriška vlada prekinila molk. Minister za delo Viljoen je v ostri izjavi povedal stavkajočim, da vlada ne bo dovolila kaosa v gospodarstvu zaradi zahtev po višjih prejemkih, čeprav priznava, da so delno upravičene. Vlada se ne bo obotavljala ukrepati proti tistim, ki »ščitva« delavce. Nič ne ovira delodajalcev, da ne bi zvišali Afričanom prejemke, toda ti ne smejo zahtevati več, kot »preneša gospodarstvo«.

»Očitno je«, je zapisal dopisnik londonskega »Guardiana«, »da vlada nima rešitve za stavke.«

Belim gospodarjem v Južni Afriki se je napoved posvetilo, da skriva 5-milijonska delovna sila Afričanov v sebi moč, s katero lahko rome gospodarstvo in razrusiti paradiz visoke življenjske ravni, ki ga uživajo belci. Najbolj zanimivo pri vsem tem pa je, da te latentne sile in zavesti o tej sili v glavah Afričanov niso prebudili črni delavci po južnoafriških mestih, ampak člani plemena

Ovambo v južnoafriškem »evdu« — Namibiji. Lani je Pretorio in svet presenetilo 13.000 članov plemena Ovambo, ki so z neravnostjo solidarnostno stavkali, ker niso hoteli sprejeti poniževalnih pogojev »delovnih« pogodb (beri: suženjskega dela) in mesečnih mezd v višini 140 ND (šest randov). Zahtevali so vrnitev na svoja plemenska ozemlja.

Njihova stavka, ki je obrnila svet na zóčin suženjskega »spodobnega« dela v Južnoafriki in prvič prisilila vlado, da se je začela pogajati z Ovamboci. To je bila velika zmaga za Afričane in pomemben mejnik v njihovem mučnem boju za nekoliko boljše življenje.

BOZIDAR PAHOR

Dunajska klima

Ozračje delovnega sodelovanja na »konferenci, ki ne dela, pa daje rezultate« — Še vedno samo »privatno«

Dunajska »pogajanja o obojestranskem in uravnoteženem zmanjšanju sil« (POUSS) trajajo še šest tednov. Devetdeset diplomatov devetnajstih držav — udeleženk se je le enkrat — na začetni dan 31. januarja — ob šampanjskih zdravilih sestalo na plenarni seji, sicer pa se še vedno srečujejo po hotelskih saloni, na družabnih prireditvah ali »kako drugače«.

Sprito tega je dunajski stanelek dobil ime »konferenca, ki ne dela, pa daje rezultate«. V čem so ti rezultati?

Takoj v začetku je postalo vsebinsko sporno vprašanje, kakšen položaj naj ima na konferenci Madžarska. »Madžarska mora biti polnopravni član konference«, so vztrajale atlantske udeleženke, so vztrajale atlantske udeleženke, da bodo v delovnem delu konference razpravljali tudi o sovjetskih četah v tej deželi.

»Madžarska bodi opazovalec na dunajski konferenci«, se je glasilo stališče varšavske udeleženke na Dunaju. »Ker je Madžarska obrabna država in ne meji na nobeno državo atlantske zveze.« Kot ji to način dela — po hotelskih sobah in na sprejemih — odraža. Obe strani namreč ne kaže nobene volje, da bi se od spornem vprašanju Madžarske formalno konfrontirali na plenarnem sestanku pripravljalnega dela dunajske

izhoda iz slepe ulice niso našli.

Prvi kompromisni predlog NATO, naj bi bila Madžarska polnopravni član, dokler ne bi na delovnem sestanku končno določili njenega statusa, so zavrnile članice varšavske zveze. NATO udeleženke pa so zavrnile vzhodni predlog, naj bi bili polnopravni članici tako Madžarska kot Italija, ki ima sedaj status opazovalca.

Najnovejši atlantski predlog je »bolj prožen«. Zahodni diplomati naj bi na zasebnih sestankih z vzhodnimi skušali »le-te« prepricati, naj privolijo v polnopravno članstvo Madžarske. Kakšno korist si iz tega obeta skupina iz NATO ni prav jasno. Očitno bo vse ostalo pri starem.

Kakšni so torej rezultati »konference, ki ne dela?« Očitno jih je iskati v vzdušju, ki jih ta način dela — po hotelskih sobah in na sprejemih — odraža. Obe strani namreč ne kaže nobene volje, da bi se od spornem vprašanju Madžarske formalno konfrontirali na plenarnem sestanku pripravljalnega dela dunajske

Jugoslavija drugače

Tistega večera, ko je minister Chnoupek prišel domov, je praška televizija predvajala oddajo, ki prikazuje Jugoslavijo takšno, kakršna je v resnici

DOPISNIK TANJUGA POSEBEJ ZA DELO

PRAGA, marca. Praška televizija je 12. marca prijetno presenetila širok krog Čehoslovakov, ker jim je prikazala socialistično Jugoslavijo, njen hitrejši gospodarski razvoj in naraščanje življenjske ravni Jugoslovancev. Televizijska oddaja je bila presenetljiva zlasti zaradi tega, ker čehoslovsko občinstvo ni bilo navajeno na popolnejše tovrstne informacije. Povrh je bila oddaja na programu konec dneva, ko o vrnitvi ministra Chnoupeka ni poročalo niti vodilno partijsko glasilo »Rude Prava«.

Televizijska je prikazala Jugoslavijo takšno, kakršna je, v pravi luči, čisto drugače kot lanska »turistična« reportaža z naslovom »Hvar z druge strani«. Minister Chnoupek je najprej potoval v Beograd in tako je tudi televizijska ekipa najprej prikazala glavno mesto SFRJ »kot izraz uspehov socialistične graditve države«, »mrežo trgovin in storitvenih podjetij, število osebnih avtomobilov in zadovoljstvo prebivalcev pa kot dokaz čedalje višje življenjske ravni. Čehoslovski državljani ima redkokdaj priložnost slišati o mednarodni dejavnosti socialističnih držav kaj več kot novice o uskladenem delovanju vzhodnoevropske skupnosti. Tokrat pa so televizijski gledalci lahko slišali, kako je Bohuslav Chnoupek v Beogradu rekel:

»Nihče ni tukaj objavil podatka, da bodo pogajanja Chnoupek-Minčić podprla meja z možnostjo letovanja Čehoslovakov v Jugoslaviji, vendar je bilo to eno prvih pričevanj navedenega Čeha in Slovača, ki je Chnoupek optimistično dejal, da pričakovani razvoj sodelovanja v vseh pogledih. Za tukajšnje državljanje je Jugoslavija zanimiva od Kopa do Ulica, tako kakor dobiva čehoslovsko gospodarstvo dragocene partnerje od Gorenja do El.

V začetku letošnjega leta turisti niso mogli pričakovati kaj več od možnosti za letovanje v Jugoslaviji. Banka je obljubljala, da bo odobrila komaj vsako drugo željo po dinarjih. Torej je od politike odvisno, ali bo iz praških vlagah odtok na Jadran blegh osem »turističnih« milijonov dolarjev iz letošnje kvote čehoslovške državne banke ali samo 3,8 milijona kot lani.

Televizijska kamera je popeljala Čehoslovake tudi na Jadran, kjer (v Črnogorskem primorju) gradijo njihovi sindikati enega najlepših hotelskih kompleksov. Veliko

nihanja, gospodarsko sodelovanje pa je sistematično napredovalo in zbuja upanje, da bo za njim prišla tudi politika, ki je paradoksalno pogoj za zasebne stike med ljudmi.

Pred tem je minilo skoraj deset let, kar je Jugoslavijo obiskal zadnji zunanji minister ČSSR. V političnih odnosih so se vrstila, kakor omenjajo tudi tukaj, razna

gocene partnerje od Gorenja do El.

V začetku letošnjega leta turisti niso mogli pričakovati kaj več od možnosti za letovanje v Jugoslaviji. Banka je obljubljala, da bo odobrila komaj vsako drugo željo po dinarjih. Torej je od politike odvisno, ali bo iz praških vlagah odtok na Jadran blegh osem »turističnih« milijonov dolarjev iz letošnje kvote čehoslovške državne banke ali samo 3,8 milijona kot lani.

Televizijska kamera je popeljala Čehoslovake tudi na Jadran, kjer (v Črnogorskem primorju) gradijo njihovi sindikati enega najlepših hotelskih kompleksov. Veliko

tukajšnjih državljanov živi v upanju, da bo letos odšlo v Jugoslavijo ne samo 70.000 čehoslovških turistov, temveč se bo njihovo število povečalo vsaj na kakih 100.000. Če se to ne bo zgodilo, bo »krivac« politika, ne pa premajhno zanimanje Čehoslovakov za Jugoslavijo.

Jugoslovansko-čehoslovsko gospodarsko sodelovanje se lahko pohvali z izrednimi uspehi. Na desetstisoče pralnih strojev Gorenje ali Rade Končar, po milijon skupno izdelanih televizorjev v ČSSR in SFRJ, dolgoročni sporazumi v telegrafstvu in barvisti metalurgiji... to je samo nekaj sestavin tradicionalne težnje po obojestranskem koristnem sodelovanju. ČSSR postveda zdaj posebno pozornost javnosti namenja, o katerem je minister Chnoupek spregovoril tudi po vrnitvi v Prago. Ta veliki trojni projekt Jugoslavije, Madžarske in ČSSR je bil nedavno ključno vprašanje med praškimi pogovori Lubomira Strougala in madžarskega premiera Focka. B. M. PAVLOVIC

„Velika žrtev“

Javnost v ZRN je še kar zadovoljna z začasno rešitvijo dolarske krize, gospodarski krogi pa so vznemirjeni

OD NASEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, marca. Zahodnonemška javnost je razmeroma ugodno sprejela najnovejšo začasno rešitev dolarske krize, pričujejoč mnenju finančnega ministra Schmidta, da je bila to »optimalna« rešitev: alternativa je bila samo enostranska revalvacija nemške marke. Enotno drsenje proti dolarju v okviru »bloka šestorice« (ZRN sicer morala »kupiti« s tridostotno revalvacijo (predvsem na zahtevo Francije), toda gospodarska zahodna Evropa je v svojem jedru le ostala enotna in Nemčiji ni bilo treba vsesga plačati.

Povsem pa se je uveljavilo mnenje, da je konec dosedanjega svetovnega valutnega sistema, ki so ga ustanovili leta 1944 v Bretton Woodsu. Ta misel prevladuje tudi v današnjih časnih naslovih. Novi položaj, v katerem dolar ni več merila oziroma vodilna valuta, terja čimprejšnji dogovor o novem svetovnem monetarnem konceptu in nekateri listi priporočajo odgovornim finančnim politikom, naj odidejo v »večeden« mednarodnofinančni konklave.

Nevarnost za nadaljnji razvoj razširjene Evropske gospodarske skupnosti je po tukajšnji sodbi »solistični« nastop Velike Britanije in Italije, ki se nista priključili »bloku šestorice«. Slišati je ocene kakor »nacionalni egoizem« in »neodgovorna lagodnost« Francija kot »najpogostejša« lađa v konvoluciji se na katerim tukajšnjim krogom tudi ne zdi dovolj zanesljiva in pričakujejo, da bo »odskočil«, če bi se izkazalo, da je njen kmetijski izvoz zaradi podpiranja evropskega denarja nasproti dolarju zašel v še večje težave.

Zahodnonemsko gospodarstvo se izraža diferencirano. Priznava mednarodnopolitično upravičenost »skupnega floatanga«, več vplivnih gospodarskih združenj — na primer kmetiška zveza — pa meni, da je bila tridostotna revalvacija žrtev »nepotrebnar«. Očitno je, da bodo neka-

HELMUT SCHMIDT: »Optimalna« rešitev

tere industrijske panoge za brede v krizo. Kaže, da so v najhujših težavah ladjedelnice in pomorski promet, ki se niso preboreli posledice prejšnjih revalvacij marke. Tudi za strojegradnjo, ki izvaža za 33 milijard mark letno, je podpiralec izvoza »velika žrtev«, kakor danes proučajo, medtem ko bo izkop črnega premoga, ki bo zdaj še bolj izpostavljen ameriški konkurenci, sploh povsem nerentabilen in ga bo treba še bolj subvencionirati. Negoduje tudi kemika in elektrotehnična industrija, ki skoraj dve tretjini proizvodnje izvaža, pa »sploh ne ve, kako bo izplačala«. V Wolfsburgu, sedežu največjega zahodnonemškega avtomobilskega koncerna »Volkswagen« dvomijo, ali bodo letos dosegli za Ameriko

programirani izvoz pol milijona vozil. Konec februarja so se Volkswagenovi izdelki v Ameriki podražili za 7,2 odstotka.

V Bonnu s napetostjo pričakujejo jutrišnjih pogovorov z ameriškim finančnim ministrom Shultzom, ki prihaja iz Moskve. Radi bi slišali jasno besedo glede petkovnega pariskega sestanka »deseterice bogatih«, na katerem naj bi ZDA povedale, kako mislijo »honoriirati« evropski »floatinge«. Tudi problemi ameriško-zahodnonemške trgovine bodo na tapeti. Sprito tega, da je zahodnonemsko blago v Ameriki po Shultzovem mnenju »še vedno preprosto«, si kakšnih oprjemljivih koncesij nikakor ne obetajo.

Finančni minister Schmidt je danes obvestil parlament o deviznih ukrepih, medtem ko je bonnska vlada tudi formalno sklenila za tri odstotke revalvacijo marke. Po zadnjih dogodkih se je menjalni tečaj dinarja delno poslabšal. Danes so v menjalnicah Nemške banke prodajali sto dinarjev za 18,50 marke, kupovali pa za 15 din. To pomeni, da je bila marka v prodaji po 5,40 dinarja, v nakupu pa po 6,66. V nekaterih drugih menjalnicah, na primer v Dresdner Bank, je marka (tudi na frankfurtskem letališču) še po 6,40 din.

SLAVKO FRAS

Kakšno klasje?

Prva setev bližnjevzhodnih mirovni naporov se bliža koncu, toda še nihče ne ve, kakšne sadove bo obrodila

Prva setev bližnjevzhodnih mirovni naporov se bliža koncu, toda nihče se ne ve, kakšne sadove bo obrodila. Glavni sejalci — kot pač vsi sejalci, prekaljeni zaradi raznih vremenskih muhavosti — dajejo za zdaj še zelo pitke izjave. A vse bolj kaže, da se bo zdaj začela druga setev, morda še pomembnejša od prve, toda manj na obeh svetovnih javnosti: to bo sejanje mirovni naporov po skritih brazdah neuradnih diplomatskih kanalov.

Neučakana svetovna javnost bi prve sadove hotela obrniti z zdaj, pa je zato sadovila sicer skromna poročila o rezultatih obiskov bližnjevzhodnih predstavnikov v svetovnih metropolah in celo obojestranih prepiranih poročila o tem, da že potekajo prvi skrivni pogovori med obema sprtna stranema, Arabci in Izraelci. To je povedal izraelski sindikalni voditelj Aharon in kot kaže, je imel v mislih jordanško-izraelske pogajanja, bodisi v Mi-amini (kjer je bil kralj Hussein nedavno na počinu), bodisi v izraelski puščavi Aravi (tu naj bi bili že poprej tajni sestanki med kraljem Husseinom in izraelskim podpredsednikom Alonom).

Nedvomno je bilo to prvo obdobje diplomatske izredno bogato. V Washingtonu so si zapored sledili trije bližnjevzhodni državni izraelski ministri, egipčijski Kissinger (Sadatov svetovalec za nacionalno varnost) Hafez Ismail in Golda Meir. V Moskvi je bil najprej Hafez Ismail, za njim pa egipčovski minister za vojni general Ahmed Ismail, v Parizu je bila Golda Meir, v Londonu in Bonnu Hafez Ismail, prvi sekretar CK egipčavske ASU Sajed Marei je bil na

(to so bombe, vodene z laserjem, kakršne so Američani preizkusili v Vietnamu) itd.

Zanimive pa so tiste njene izjave, ki se nanašajo na rešitev bližnjevzhodne krize. Rekla je, da je Izrael privolil v delno rešitev spora o izjavi Rogersa, prvi odločitvi korak k celoviti rešitvi in da je pripravljena na pogovore, neposredne ali posredne, ob vsakem času, na vsakem kraju, na vsaki ravni, brez kakšnih poprejšnjih pogojev.

Četudi je sicer zatrdila, da je niso seznanili z nobenimi novimi predlogi z egipčavske strani in da se pravzaprav »ni nič spremenilo«, pa je vendarle omenila, da je dobila vido, da je Hafez Ismail »prikazal« kairsko stališče v dosti bolj pomirjivem in prožnem tonu in da je bil njegov obisk »pomembna«. (»Še pomembnejše pa bo, kaj bo imel povedati,« je dodala in s tem morda namignila, da je Ismail prišel s kakšnim obljubami, ki pa jih sama neče razkriti).

Zdi se logično domnevati, da Hafez Ismail, kot prvi egipčovski državnik po letu 1967, ni prišel v Washington (po svojem obisku v Moskvi in Londonu), ne da bi imel pripravljene kakšne nove predloge. Sam je po srečanju z Rogersom in Nixonom rekel, da je v njegovih pogovorih prišlo do napredka in da so po njegovem mnenju z ZDA »zdaj bolj sproščeni«. Ameriško zunanje ministrstvo je ob tem izjavilo, da »glede naprej, ko se bodo stiki nadaljevali po diplomatskih kanalih. Po končnem obisku Golda Meir v ZDA pa je Rogers pristavil, da si Izrael, Egipt in Jordanija »že dolgo pogajanja«, ne da bi povedal, kakšna, kje in kako.

Zdaj pričakujejo že poprej napovedano Kissingerjevo bližnjevzhodno potovanje. Sadržati se je v njegovim prihodu baje strinja, a kaj možno je, da bo do obiska prišlo na skrivaj, kot je že omenil bližnjevzhodni izrednik v ameriškem znanem ministru Joseph Sisco; rekel je namreč, da je »to trenutke za neuradno diplomacijo«. Nedvomno je Kissingerjev štab natanko »preizkusil« bližnjevzhodni dosje — in pri tem

pretehtaval ameriške koristi na eni in drugi strani.

ZDA si žele mir in stabilnost na Bliznjem vzhodu iz dveh glavnih razlogov: prvi zaradi nadaljnjega vsestranskega popuščanja napetosti in sodelovanja s SZ, drugič pa zaradi prihodnjega naftega oskrbovanja iz arabskega sveta. Kot je znano, se razviti svet čedalje bolj spopada z grozečo energijsko krizo, pri čemer je ravno usihanje naftnih zaloz najbolj kritično. Po nekaterih podatkih bi ZDA čez dvajset let potrebovale 40 odstotkov arabske nafte, četudi bi vrelci na Aljaski delovali s polno zmogljivostjo (po drugih podatkih pa bi ZDA tedaj potrebovale še 55 odstotkov arabske nafte). Pričakovati je precej razgriben boj za nafto med velikimi svetovnimi gospodarskimi centri, saj dobiva Japonska celo 90 odstotkov svoje nafte z Bliznjega vzhoda, zahodna Evropa kakih 70 odstotkov, pa tudi SZ kaže zadnji čas vse večjo naftno željo (zato je tudi vložila toliko sredstev v iraško nacionalno naftno industrijo in postavila na noge veliko naftno polje Severna Rumelja).

Vendar pa kaže, da se ZDA pri razreševanju bližnjevzhodne spora ne mudi preveč. Odkar je avgusta 1970 ob Sueskem prekopu zavladalo premirje in odkar si izraelsko in sovjetsko osebje ne stoji več iz oči v oči ob prekopu (po odhodu sovjetskih strokovnjakov julija lani iz Egipta), so Američani mnenja, da večje vojne nevarnosti na Bliznjem vzhodu ni več — tudi zaradi ameriškega budnega »ohranjanja« tamkajšnjega strateškega ravnotežja. Kaže pa, da naj bi bilo to ravnotežje vse čas toliko v prid Izraelu, da bi v naprej odvrčalo Arabce od vsakršnega začudenja novih sovražnosti.

Sicer pa je tudi SZ s svoje strani konec februarja znova pozvala Arabce k umirje. nosti pri razreševanju eksplozivne bližnjevzhodne krize. V tem pogledu se stališče SZ ni spremenilo: še vedno vztraja pri dosledni uresničitvi resolucije varnostnega sveta OZN z novembra 1967, ki poziva Izraela k umiku z zasedenih arabskih ozemelj. To stališče je bilo opaziti tako ob obli-

sku Sadatovega svetovalec Hafeza Ismaila, kot ob kasnejšem obisku vojnega ministra Ahmeda Ismaila (oba Ismaila sta generala in oba sta končala vojaško akademijo v SZ, vendar pa je prvi že kmalu stopil v diplomacijo in bil nekaj časa veleposlanik v Parizu in Londonu). Hkrati je bilo opaziti, da SZ opozarja Arabce, naj ne privolijo v enostransko razreševanje spora — torej takšno, ki bi bilo povezano samo z ameriško pobudo.

Zdi se, da je ta hip osrednji sovjetski namen, da čim bolj in čim prej normalizirajo svoje odnose z Egiptom, ki jih je omagal lanski Sadatov sklep o izgonu strokovnjakov. Zato ves čas proučajo, da se ti stiki izboljšujejo, pri tem pa v izjavah prek svojih sredstev obveščanja (te izjave so se zadnji čas opazno pomnožile, potem ko so bile dalj časa bolj poredke) opozarjajo Arabce, da morajo odstraniti vse, kar bi ponovni normalizaciji s SZ lahko škodilo.

Tako so nedavno obnovili napade na vplivnega urednika kairskega »al Ahrama« Hejkalja, ki se je vrnil z obiska na Kitajskem in ravno v času, ko se je general Ismail pogovarjal v Moskvi o novih sovjetskih vojaških pošiljkah — pa tudi v času, ko se je na Kitajsko odpravil egipčovski zunanji minister Zajaf — objavil kritična razmišljanja (s pekiškega zornega kota) na novih sovjetskih vloge v tretjem svetu. Nased na Hejkalja je nedvomno opozorilo tistim egipčevskim krogom, ki stoje za njim (to pa so predvsem nacionalistični, prozahodno obarvani krogi), pa tudi opozorilo Zajafu pred odhodom na Kitajsko, da Egipt sodelovanja s SZ v nobenem primeru ne sme izrabljati za lastne diplomatske manevre. (Kot kaže Zajafov obisk v Pekingu, je bilo to opozorilo potrebno, saj so Kitajci znova izjavili, naj Egipt ne računa na obe veliki sili, ampak naj se nasloni na lastne, vsearabske sile, pri čemer bo deležen vse kitajske pomoči. Kot je znano, je SZ že lani obtoževala Peking, da ščuva Arabce k vojni).

SZ je obljubila, da bo povečala tako politično kot vojaško podporo Egiptu. Brež-

njev se je z generalom Ismailom pogovarjal pet ur »v zelo prijateljskem ozračju« in Egiptanci so nato izjavili, da je to srečanje pokazalo, kako se prijateljski odnosi med obema »deležoma« krepijo. Pričakujejo, da bo po končani azijski turneji (za Indijo in Kitajsko bo Zajaf obiskal še Pakistan, Iran, Irak in Sirijo) prišel egipčovski zunanji minister še v Moskvo, s čimer bo najbrž priti krog egipčavskega splošnoarabske diplomatske ofenzive končan. Hafez Ismail se je namreč že vrnil iz Borna (obisk je bil baje »za obe strani pozitivna« — razširjena EGS, ki je pokazala zadnji čas precej zanimanja za sredozemski prostor, bi se kaj lahko aktivneje vključila v bližnjevzhodno razreševanje, še posebej zato, ker ima pri tem pomembne lastne — nafte — interese). Prvi sekretar CK ASU Marei končuje vzhodnoevropsko pot, sledilo pa bo še nekaj obiskov v Kairu.

Tako se izpolnjuje Sadatova napoved, da bo »sezanili« vse velike sile z njihovo odgovornostjo do bližnjevzhodne spora in opozoril svet na potrebo njegovega čimprejšnjega reševanja. Kaj bo sledilo zdaj, pa je težko napovedati. Opaziti je dosti več pripravljenosti na vseh straneh: izraelski zunanji minister Eban je v nedavnem intervjuju za londonski BBC izjavil, da »moralo priti do zelo težke odločitve« in da misli, »da bo do nje prišlo« (pri tem je mislil na odločitev izraelske vlade, da vrne zasedena ozemlja), Arabci so za skrajšajo ureditev spora, pri čemer bi morali posamezne faze uresničiti natanko določiti že na samem začetku, Nixon zatrjuje, da je Amerikanom predvsem od tega, da spor premaknejo vsaj z mrtve točke, Sovjeti pa (te dni prečišča »Komunisti«, da bi bilo pravico rešitve, ki bi zadovo, lila vse narode in države Bliznjega vzhoda, moč doseči in da je očitno za to zainteresirani tudi Izrael, da pa naj ne zahteva

Nova karta SRS

Izdelal jo bo vojno geografski inštitut do leta 1975

LJUBLJANA, marca — Geodetska uprava SRS je organizirala pogovor s najbolj resnimi interesi in v tej finančni karti 1:25.000. V Sloveniji je izredno pereč problem zastarelost in pomanjkanje teh kart. Karte bo izdelal VGI (vojno geografski inštitut) do leta 1975 s stanjem leta 1973 po sodobni tehnologiji. Večji del sredstev bo prispevala Geodetska uprava SRS, ki je že založila pomembne kartografske publikacije za SR Slovenijo. Preostali del sredstev pa bi zbrali drugi interesi, za kar so na razgovoru tudi načelno pristali. P. S.

Turistični most z Britanijo

Pogodba o dolgoročnem sodelovanju med »Clarksonom« in Kompasom

LJUBLJANA, marca (Tanjug). Generalna direktorja britanske firme »Clarkson« in ljubljanskega »Kompas« John Bloomfield in dr. Miha Hlaša sta v sredo podpisala pogodbo o dolgoročnem sodelovanju.

V zadnjih 4 letih je po zahtevi sodelovanja s »Clarksonom« Velika Britanija prišla na drugo mesto v Kompasovem inozemskem prometu, polovico »Kompasovega« prometa iz Velike Britanije pa so ustvarili »Clarksonovi« gostje.

»Clarkson« bo letos pripeljal v Jugoslavijo 20.000 britanskih turistov, še 3.500 pa jih bo tu bivalo v okviru krožnih potovanj po Sredozemlju.

3.600 vagonov iz Indije

Montažo za jugoslovanske železnice bo opravilo 5 podjetij

NIS, marca (Tanjug). — Montaža 3.600 vagonov, ki jih bodo proizvajali iz Indije dobavili JZ, je zaupana strojni industriji v Nišu, »TAM« v Mariboru, »Bratstvo« v Subotici, tovarni vagonov v Kraljevu in podjetju »Heroj« Srbac v Smederevu. Montaža zaprtih in odprtih tovornih vagonov se je že začela, končana pa bo do konca leta. Strojna industrija NIS bo montirala 590 štiri- in petosilinskih zaprtih vagonov.

Priznanje

Z lepo obliko so se na hannoverskem sejmu uveljavili trije Iskrini izdelki

OD NAŠEGA BONSKEGA DOPISNIKA

BONN, marca. — Na tradicionalnem hannoverskem velesejmu, največji zahodnonemški gospodarski prireditvi (26. aprila jo bo odprl gospodarski minister Hans Friderichs), bodo v posebni razstavi dvorani pokazali tudi najlepše oblikovane industrijske izdelke. Kakor se je danes zvedelo iz Hannovera, so med njimi tudi trije izdelki Iskre.

Pred kratkim je sedemčlanska žirija, ki jo sestavlja univerzitetni profesorji in strokovnjaki na področju industrijskega oblikovanja, izbrala med 1400 eksponatov. Ocenjevala jih je po estetskih, ekonomskih in ergonomskih kriterijih. Od jugoslovanskih podjetij je konkuriralo samo združeno podjetje Iskra, ki je že v prejšnjih letih uspešno nastopalo na hannoverskem sejmu. Naslov »gute Industrieform« (dobra industrijska oblika) so tokrat dobili kar trije Iskrini izdelki: cestni telefon, ki se je v tej konkurenci uveljavil.

Največ priznanja za estetsko oblikovanje so dosegle japonske, ameriške, italijanske in skandinavske firme. Iskra je bilo edino podjetje iz neke socialistične države, ki se je v tej konkurenci uveljavilo.

SLAVKO FRAS

Načrpali smo več nafte

342.000 ton domače surove nafte v januarju - Manjša predelava

BEOGRAD, marca (Tanjug). — Januarja smo v Jugoslaviji načrpali 342.000 ton surove nafte, to pa je za 100.000 ton več kot januarja lani. Po najnovejših podatkih je bil uvod te surovine v prvem mesecu tega leta znatno večji kot na začetku leta, saj smo januarja 1972 uvozili 138.000, na začetku tega leta pa 734.000 ton surove nafte. Predelava nafte pa je bila januarja manjša kot decembra in januarja lani. V primerjavi z lanskim januarjem se je zmanjšala proizvodnja skoraj vseh derivatov. V rafinerijah so proizvedli manj bencina, kulinarnega olja itd.

Spet Mojstrana

Če se želite izogniti kačam pred vlečnicami, obiščite belo poljano, ki je razsvetljena in poceni — Dovje

In ko se takole lepo počasi peljete v koloni proti prenapolnjenim kranjskogorskim smučiščem, vam pri Mojstrani pogled rad zdrsrne na levo. Tudi tam smučajo, ja, ampak le redkokdaj zavije tja, čeprav smučišče izgleda prav vabljivo in tudi gneča je znosna.

Prebivalci Mojstrane v turizmu niso novinci, saj so mnogi kmetje imeli lep postranski zaslužek od tujskih sob že pred vojno. Takoj po vojni pa sta bila oba hotela — domova oziroma klimatski zdravilišči zaprtega tipa. Šele kasneje so hotel Triglav odprli za vse goste, Turistično društvo pa je začelo intenzivno delati na ureditvi okolice in privatnih sob. Zdaj ima Mojstrana kakih 150 privatnih postelj in še enkrat toliko v hotelu Triglav in v Domu zvez študentov Jugoslavije.

Ampak bolj nas zanima smučanje. Pred leti so iz Mojstrane prihajali le talentirani tekmovalci v tekih in skokih, pred petimi leti pa so postavili prvo vlečnico. Pod pokro-

vitelstvom Turističnega društva so domačini vsa zemeljska dela, postavitev in montažo opravili z udmurškimi delci. Podprli sta jih jesenjska občina in železnica, zato imajo delavci v železarni še zadnjih petindeset odstotkov popusta pri nakupu točk za vožnje na vlečnici, ki je sicer ni draga, saj se za deset dinarjev lahko peljete osemkrat. Vlečnica je dolga 700 metrov in prepelje 850 smučarjev na uro.

Pravijo, da je obisk šele letos malce boljši, vendar so med smučarji še vedno v večini Jesenčani, medtem ko sodebno zasedajo tečajniki raznih sol iz drugih republik. Letos sta bili največji skupini podmorščarji in miličniki kadetov iz Novega Sada.

Zaradi zahtevnega terena domačini organizirajo tudi precej sindikalnih tekmovalcev za podjetja iz vse Slovenije. Ta so lahko tudi nočna, saj je smučišče razsvetljeno. Razen tega so letos ob vznožju smučišča uredili še drsališče, na katerem se lahko po milij volji prekučujete za dva dinarja.

Pa načrti? Kar precej jih je. Za začetek bi radi postavili še eno vlečnico in uredili keg-ljišče v depandansi hotela Triglav.

Torej, če se boste kdaj našli na koloni proti Kranjski gori, ali pa nazaj grede se ne boste preutrujeni od čakanja v vrstah, se ustavite in preizkusite osvetljeni sneg v Mojstrani.

M. V.

Led suši pipe

Kljub zamrznitvi cen je beograjski vodovod podražil vodo — Prošnja ZIS za spregled — Preti pomanjkanje vode

BEOGRAD, marca. — Odlok ZIS o zamrznitvi cen velja tudi za mestna komunala podjetja. Po njem se morajo tudi cene za vodo in mestni promet vrniti na raven z dne 31. decembra, če so vmes poskočile. Tak primer je tudi z beograjskim mestnim vodovodom, ki je 1. januarja povisal ceno za kubični meter vode s 1,75 na 2,5 dinarja.

Zdaj je podjetje zaprosilo ZIS, naj mu to povisane spregleda, sicer bi imelo med 25 in 40 milijonov dinarjev izgub. Razen zmanjšanja stroškov za vzdrževanje bi moralo tudi okrniti razvoj na nart. Dokler pa zvezna vlada ne bo povedala svoje odločitve, bodo v Beogradu obračunavali vodo po 2,5 din. Za primerjavo še podatek z zadnje seje predsedstva stalne konference mest: voda v Kriševcih je po 2,65 din, v Ivangradu pa le po 30 par.

Sicer se Beograd ne more pohvaliti z dobro vodo. Mo-

rajo jo precej klorirati, razen tega pa glavnemu mestu grozi pomanjkanje vode. Povprečna zmogljivost beograjskega vodovoda je blizu štiri kubične metre vode v sekundi, ima pa 35 izvirov. Razen tega tudi na enem mestu črpa Savo, iz pip v beograjskih gospodinjstvih tako pride tudi 5 % prečiščena Sava. Dobremu milijonu Beogražanov pa preti pomanjkanje vode predvsem zaradi počasne graditve novih zmogljivosti.

Doslej so vsako leto izvirali po dva ali tri izvire. To pa je zadostovalo le za pokrivanje primanjkljaja vode iz

starih izvirov, katerih zmogljivost je upadala. Niso pa ujeti koraka z naraščanjem potreb ob povečevanju prebivalstva.

Težavam, ki spremljajo vsako kapljo vode, pa se pridružuje tudi neodgovorni domači dobavitelj: opreme, ki se ne držijo dogovorjenih rokov. Strokovne službe beograjskega vodovodnega podjetja so namestili že vse rezervoarje, kajti na nove obzervne črpalne agregate. Če kmalu ne bo novih, bo pomanjkanje vode postalo občutno.

A. ARKO

Mozaik otroških grozot

Film »Dajte nam mir« bo inspirirala kragujevška tragedija - Do 25. V.

BEOGRAD, marca (Tanjug). — V začetku aprila bo pri Kragujevcu začel snemati kragujevski film »Dajte nam mir« po scenariju in režiji Milutina Petrovića. Inspiriran je s krvavo tragedijo kragujevskih učenec in sestavljen iz zastrašujočih otroških vizij v preteklih in sedanjih vojnah. Motiv je protest mladih proti vojni grozotam. Končan naj bi bil do 25. maja.

Berite Primorski dnevnik

En dan zdravljenja - 55 din

Sprehod med slovenskimi zdravilišči, ki premorejo različne cene za podobne usluge — Prvi zdravstveni paket nudijo Radenci, brez zdravil — Pitne kure imajo samo v Rogaški Slatini

V Sloveniji je osem naravnih zdravilišč, v katerih uporabljajo vodno terapijo: Cateške toplice, Dobrna, Dolenske toplice, Radenci, Rogaška Slatina, Šmarješke toplice, Moravske toplice in Atonske toplice. Za tiste, ki bi radi obiskali zdravilišča, v njih bivali in se zdravili, smo povzeli nekatere cene, ki jih je zbrala Turistična zveza Slovenije.

Pregledi pri zdravnikih, specialisti in zdravniških splošne prakse veljajo različno, od 11 din, kolikor stane pregled pri zdravniku splošne prakse v Atonskih toplicah pa do 180 din, kolikor stane prvi specializirani pregled v Rogaški Slatini. Kneippovi postopki so na voljo le v Rogaški Slatini, masaže pa v vseh toplicah razen v Moravcih in v Podčetrku. Celotne račune masaže veljajo v Cateških toplicah 24, v Dobrni 34, v Dolenskih toplicah 20, v Radenci 15,5, v Rogaški Sla-

tini 60 in v Šmarjeških toplicah od 25 do 30 din. Individualno razbavljanje pod nadzorstvom velja v Cateških toplicah 34, v Dobrni od 7 do 27, v Dolenskih toplicah 10, v Radenci 15,5 v Rogaški Slatini 28 in v Šmarjeških toplicah 10 din.

Pitne kure imajo le v Rogaški Slatini. Enkratno pitje velja 1,5 din, enotedenske kure 25 din, štirinajstodnevne 38 in celomesečne 55 din.

Zanimivi pa so tudi popusti na zdravniško-zdravilne storitve. V Radenci prodaja-

jo kar »paket« zdravniško-zdravilnih uslug. Kompletna zdravstvena oskrba v Radenci velja 55 din. V to oskrbo je vključeno vse razen zdravil, paket brez masaže in zdravil pa velja 31 din. Dvajset odstotni popust na cene zdravilsko-zdravilnih storitev priznavajo domačim gostom tudi v Rogaški Slatini, pavsal za kopanje imajo v Moravcih, prav tako izdajajo tedenske in desetdnevne karte za kopanje v Podčetrku.

RAZGIBAVANJE — Tudi tovrstna telovadba iz »družbeno rekreativnega centra« Slovana v Ljubljani sodi pod poglavje zdravilne masaže. Foto: J. Znidaršič

J. V.

Odloki proti neredu

V Beogradu bodo morale tudi javne ure kazati točen čas

OD NAŠEGA BEOGRAJSKEGA DOPISNIKA

BEOGRAD, marca — Na beograjskih ulicah, trgih, podhodih za pešce itd. se odšel prepoveduje prodajanje srečk, časopisov in drobne kramarije izven za to določenih kioskov. Prepovedano je tudi preprodajanje kart za filmske in druge predstave na vseh javnih površinah. Odšel ne bodo več dovolili, da bi ljudje prali avtomobile kar na ulicah, kar so doslej mirno počeli. Med zanimivimi je še odlok, ki določa, da morajo vse ure na javnih mestih kazati vedno točen čas.

A. ARKO

Cigarete iz nove tovarne

Tobačna industrija v Nišu investirala čez 260 milijonov din

NIS, marca (Tanjug). — Gradnja nove tovarne cigaret, v katero bo tobačna industrija v Nišu investirala več kot 260 milijonov dinarjev, teče po določenem programu.

Nova tovarna cigaret bo imela najsodobnejšo opremo, v njej pa bodo začeli izdelovati cigarete prihodnje leto. Na visoko avtomatiziranem tekočem traku bodo na leto proizvedli 12 milijard cigaret.

Gradnja tovarne cigaret v Nišu je skupno delo tobačne industrije in jugoslovanske investicijske banke, ki je za nakup opreme angazirala 7 milijonov dinarjev.

Navček za pravdanje

Tistim, ki se radi pravdajo zaradi prometnih prekrškov, kaže slabo: novi zakon daje »nekaj« pravic tudi miličnikom kakor tudi sodnikom za prekrške

Ni dolgo tega, kar je naša slovenska skupščina sprejela zakon o prekrških. 8. marca je začel veljati. Ob poplavi novih predpisov ta dogodek sicer ne bi pomenil pisanja vredno novost, če ne bi, zlasti za nas, motorizirane prekršitelje, prinesel več bistvenih novosti. In to novosti, ki so se kako krepko posegle na tako priljubljeno področje, kot je za nas motorizirane prekršitelje, prekrškarsko pravdanje.

To bo postalo precej dražje, takorekoč stabilizirano. Teoretično se takole človeku dočeta, da bo ta tako priljubljeni sport sploh odmlil. Zakaj? Predvsem zato, ker so predpisali, da mora vsak prekršitelj spoznan za krivega v postopku pred sodnikom za prekrške, plačati poprečno za postopek. In to ne malo! Od 30 do 300 din. Viš seveda. Odvisno pa od dolžine in kompliciranosti postopka. In tako bo pošten slovenski prekrškarski pravdar plačal namesto miličniku najmanj 50 din sodniku 80 din. Pa raje računajmo malo več!

Drugo poglavje te naše prekrškarske tragedije obsega novosti zakona o prekrških

na področju izterjave denarne kazni na kraju samem, popularno tudi mandatna kaznina imenovana. Sedaj ti je dal miličnik listek. Če nisi plačal v osmih dneh, je sledil postopek pri sodniku za prekrške itd. Pa nič več. Kdor ne bo hotel plačati mandatne kazni, bo dobil v dar kar denar na plačilo nalog. In, če ne bo plačal v osmih dneh, niti vložil ugovora zoper plačilni nalog pri postaji milice, kjer službuje miličnik, mu bo denar izterjala kar davkarja. In kolikor jih poznam, bodo pri tem zaračunali še svoje stroške.

Če pa bo prekršitelj napisal ugovor ali pa ga kar predal na miličniški postaji, ga bodo odstopili v nadaljnjo

»predelavo« sodniku za prekrške. Siedi pa, kot sem že omenil, poleg vredne kazni še povprečnina, saj veste od 30 do 300 din. Novih!

Če pa nas bo miličnik samo videl, ko smo naredili kaj takega, kar je prepovedano, pa nam bo kar na dom poslal obvestilo o tem dogodku, priloži plačilni nalog in položnico. Potem pa plačaj, vlož ugovor ali pa se prepusti na milost in nemilost davkarja.

Pri vsem tem ne gre popolnoma zanemariti še dejstva, da je revalvirana poleg nemške marke tudi najvišja kaznina, ki jo lahko izreče na kraju samem, kot sem omenil, ji rečemo mandatna kaznina, na 100 novih dinarjev.

In, da lahko miličnik ali sodnik za prekrške seštejeta narejene prekrške in izrečeta »seštet« kazen. Takole na primer: Vožim ponocni brez luči pri rdeči luči skozi križišče, pa še zavescia mi manjka. Miličnik sešteje 50 + 20 + 50 = 120 din. Če pa uveljavljam še svoje prekrškarsko pravdarsko prepričanje, plačam, recimo, še sodniku za prekrške povprečnino kakih 150 din. Pa sem ob 270 din! Na zdravje.

Vse kaže, da so se torej lepi časi razvoja slovenskega prekrškarskega končali z očitnim porazom pravdarskih prekršiteljev. Preveča me obutek, da bo veliko boljše in ceneje upoštevati prometne znake in pravila, pa čeprav je to proti demokratičnim načelom marsikaterega voznika. In če ga bomo ravno slučajno »polomili«, bo najceneje kar takoj plačati.

M. P.

Doktorji ,rastejo' počasi

Lani v SFRJ 373 doktorjev znanosti — Za SRS ni podatkov

BEOGRAD, marca (Tanjug). — Po podatkih zveznega zavoda za statistiko je lani dobilo naslove doktorjev znanosti 373 znanstvenikov. V primerjavi z letom 1971 se je število doktorjev znanosti le neznatno povečalo. Zavod za statistiko pa nima podatkov o tistih, ki so doktorirali na slovenskih visokošolskih ustanovah.

Največ kandidatov je zagovarjalo disertacije s področja medicine, ekonomije, kemije, agronomije in tehničnih znanosti. Od 1945. je v Jugoslaviji doktoriralo 5792 ljudi, od tega 1056 ali 18 % žensk.

Proga bo, vendar dražja

Na črnogorskem delu proge Beograd—Bar naj bi položili tir l. 1974

TITOGRAD, marca (Tanjug). — Poslanci republiškega zbora in zbora komun so obravnavali informacijo o delu na progi Beograd—Bar in delu v luči Bar.

Doslej so zgradili 78 odstotkov spodnjega ustroja. Prebili so predore v skupni dolžini 40 km; zdaj morajo prebiti samo še 3 km. Zgradili so 23 mostov; zgraditi morajo še dva. Če bodo zagotovljena sredstva, bodo do konca letošnjega leta zgradili 90 odstotkov spodnjega ustroja. Še prihodnje leto bodo lahko položili tirnice na 40 km proge. Po zadnji oceni pa so na tistem delu proge, ki ga gradijo skozi Črno goro prekoračili investicije za 690 milijonov dinarjev.

Samo v obrti manj

Družbeni sektor je lani zaposloval 4.115.000 oseb

BEOGRAD, marca (Tanjug). — Število zaposlenih v družbenem sektorju je lani po zadnjih podatkih statistične službe znašalo povprečno 4.115.000 oseb, za 171.000 več kot v letu 1971. Prva dva meseca letošnjega leta se je zaposlilo še nekaj ljudi, tako da je konec februarja to število doseglo 4.150.200. Lani se je število zaposlenih povečalo v vseh dejavnostih razen v obrti — najbolj v industriji in rudarstvu (83.000), najmanj pa v gozdarstvu (300). Relativno povečanje je bilo najvišje na Kosovu (7,5 %), najnižje pa v Vojvodini (3,2 %).

Alarm v porodnišnici

Takojšen pregled novorojenega, če ima zdrave kolke - Naši znanstveniki so vključeni v mednarodni raziskovalni program - Vse rešuje zgodnje zdravljenje - Obsežno delo

Zdravniški krogi že desetletja dolgo ugotavljajo, da imajo pri nas otroci relativno zelo veliko rahlejših in hujših prirojenih nepravilnosti na kolkih. Precej več kot drugod — to so pokazala že splošna opažanja in to je tudi spodbudilo zdravnike ortopede, da so že pred petimi leti predlagali zavodu za medicinsko-tehnično sodelovanje v Beogradu načrt za široko znanstveno raziskavo kje, kdaj in zakaj se tako pogosto pojavljajo te težave, ki v primeru nepravilnega, zamujenega zdravljenja zapustijo otrokom tudi stalno invalidnost. Načrt je bil sprejet in vključen nato v širši okvir mednarodnih raziskovalnih nalog na področju zdravstva ter financiran iz mednarodnih skladov. Obsežno delo, v katerega smo se vključili na območju Jugoslavije, je dalo tudi že prve rezultate.

Vodstvo celotnega znanstvenoraziskovalnega programa na območju naše države je bilo zaupano nestorju jugoslovanskih ortopedov prof. dr. Bogdanu Breclju, ki se je v dolgoletni praksi izredno veliko ukvarjal s prirojenimi hibi na kolkih. Del programa, ki zajema Slovenijo, pa vodi ortoped ljubljanske klinike asist. dr. Franc Skarar, ki vodi klinični oddelek za zdravljenje razvojnih motenj v kolčnih sklepih pri ot-

rokih. Iz pogovora z obema zdravnikoma smo poskušali izluščiti zlasti za starše najbolj zanimive povzetke.

Prvi del mednarodnega raziskovalnega programa, ki poteka razen pri nas hkrati tudi v več drugih državah, zajema podatke, ki naj povedo, kje kak pogosto in kakšne nepravilnosti se pojavljajo na kolčnih sklepih pri novorojenčkih v Jugoslaviji so epidemiološko določili in izbrali po določe-

nem ključu 29 porodnišnic v Hrvaški, Srbiji, Črni gori, Makedoniji in Sloveniji in v teh so ortopedi od 1969. leta naprej sistematično pregledovali vse novorojenčke, da bi ugotovili, kako je s kolki in morebitnimi nepravilnostmi že takoj ob otrokove rojstvo.

V enem letu so v teh porodnišnicah v prvih treh dneh klinično pregledali, brez rentgenskih posnetkov, 60.688 otrok. V formularje so vnesli vse zahtevane podatke in prišli do zaskrbljive številke, ki pove, da je pri nas pri 3,4 odstotkih novorojenčkov opazna bodisi rahla ali hujša nepravilnost v razvoju kolkov. Kartoteka zajema vse primere od suma na nestabilnost kolkov do izpajzanih kolčnih sklepov. Ugotovljen odstop tek nepravilnosti je izredno visok in potrjuje že prejšnje obče opažanje, da imamo pri nas težav več kot drugod, saj marsikje štejejo motnje v kolčnih sklepih s promili in ne s odstotki.

Za tisto, kar bi radi med izpolnjevanjem raziskovalnega programa odkrili, pa so po rodnišnicah, ki jih zajema ta program, šele

prva stopnica do popolnih sklepov. Kartoteka novorojenčkov namreč naprej izpopolnjujejo. V dveh smereh: prvič — s podatki o poteku zdravljenja pri uravnavanju kolčnih sklepov, saj je vsak otrok že ob rahlem sumu, da s kolki ni vse v redu, deležen ortopedskega zdravljenja. In drugič — zbiru kartoteknih listov dodajajo še nove, kajti ortopedske klinike so se kar najtežje povezale z dispanzersko mrežo. — Ta napotki k ortopedu vse dojenčke, pri katerih ob porodu ni bilo opaziti kakšnih nepravilnosti, a so jih odkrili v dispanzerju pri svojih rednih pregledih. Tako je sedaj že v strojni obdelavi 78.000 kartoteknih listov z imeni potrebnimi podatki o otrokih, ki so imeli kakršnokoli težavo s kolki.

Z dogmanji bo moč odgovoriti na vprašanje, kje in v kolikšnem številu se pojavljajo pri otrokih na kolkih razvojne motnje in kakšnih nepravilnosti je največ. Te ugotovitve pa bodo tudi že podlaga za drugi del znanstvene študije, ki bo morda prinesla nova dognanja o vzrokih, zakaj in od kod toliko teh težav.

Za prvo in najbolj pomembno pravilo pri zdravljenju posameznih nepravilnosti kolčnih sklepov so ortopedi vedeli že veliko pred sedanjimi raziskavami: prirojene ali v prvih mesecih pridobljene nepravilnosti na kolkih je treba začeti zdraviti čimbolj zgodaj. Pri izpolnjevanju tega pravila pa je sedanjim znanstvenoraziskovalno delo dalo pomemben prispevek rutini Medtem ko so prej pri večini majhnih otrok ugotavljali morebitne nepravilnosti na kolkih šele pri prvih pregledih v dispanzerju pri 2 ali 3-mesečnih otrokih in le v redkejših primerih pri posameznih večjih porodnišnicah v

Sloveniji že takoj ob rojstvu, je sedaj postala stalna praksa, da otroke diagnosticirajo že v prvih treh dneh po rojstvu.

V Sloveniji sedaj je v vseh porodnišnicah, ne le v tistih, ki jih zajema mednarodni raziskovalni program, pediatri stalno sodelujejo z ortopedi, čim zasumijo, da pri novorojenčku kolki niso povsem normalni. Če sum o nestabilnosti kolkov potrdi še ortoped, otroka takoj povijejo s pomočjo opornic tako, da pridejo sklepi v pravilno lego. S tem preprečijo morebitni izpah, ki bi nastal, ko bi se otrok oprl na noge. Kontrolne preglede prevzame nato mreža otroških dispanzerjev, ki v primeru potrebe še naprej sodeluje z ortopedi in ki seveda kontrolira tudi vse druge otroke, ki prihajajo na pregled. Primerjalna skupina zdravih otrok, ki so jih ortopedi po mednarodnem raziskovalnem programu vključili v raziskavo, je namreč pokazala, da pri manjšem številu otrok ob rojstvu ni moč ugotoviti nepravilnosti — pokažejo pa se kasneje, kot se tudi lahko zgodi, da nastane okvara na kolku pri dojenčku v kasnejših tednih. To so klinične preiskave, kajti rentgensko pregledajo otroke le v najbolj nujnih primerih šele po petem mesecu starosti.

S prostim, takojšnjim, čimbolj zgodnjim zdravljenjem je moč z najmanj težavami, najhitreje in najbolj uspešno pomagati otroku. Če bi s tem zdravljenjem odlašali in bi se kasneje otrok z nestabilnim ali celo izpajzanim kolkom oprl na nožice, bi bilo zdravljenje hudo zamujeno. V preteklosti je od tega velikokrat prišlo in popravljane okvar je zahtevalo težavno operativno zdravljenje, pa še uspeh ni bil vedno popoln. Če pa otroke sploh niso zdra-

vili, mu je ostala zelo huda invalidnost za vse življenje.

Nestabilnost kolkov in razne druge nepravilnosti kolčnih sklepov so pri majhnih otrocih osrednji razlog, zaradi katerega pridejo otroci v roke ortopedov. Na ljubljanski ortopedski kliniki na tem oddelku ugotavljajo, da število prirojenih ali v prvem času po rojstvu pridobljenih kolčnih okvar in nestabilnosti ne upada, pač pa zelo upada število kasnejših komplikacij in operativnih posegov na kolkih. To je rezultat dejstva, da v porodnišnicah in dispanzerjih sproti odkrijejo razvojne nepravilnosti in otroke tudi sprti zdravijo. Kot upada, nazorno prikazano v diagramu, število zamujenih primerov, tako upada število hujših komplikacij. Zdravniki uravnavajo sedaj kolke pri večini otrok že v prvem letu, tako da kasneje skoraj ni več sledu o kakršnih hibi in le pri najhujših okvarah so še potrebni korektivni operativni posegi, vendar so neprimerno lažji in uspešnejši kot bi bili, če otroke ne bi zdravili že v najbolj zgodnji dobi po rojstvu.

Zahvaljujoč se temu napredku strokovnim dognanjem in predvsem splošni pediatrično-ortopedski usmerjenosti v zgodnjo diagnostiko nepravilnosti na kolkih, niti sami ne vemo in se ne zavedamo, koliko invalidnosti preprečijo zdravniki, koliko težav in gorja prihranijo staršem in otrokom. Če bo moč z nadaljnjimi raziskovanji napovedati priti tudi do korenin zla, ugotoviti vzroke, zakaj se pojavlja pri nas toliko okvar na kolkih, pa bodo znanstveniki dali še en uspeh, saj se bo pri znanosti vrloki verjetno že moč spopasti s povzročitelji teh težav in jih preprečiti.

MARIJA NAMORS

KLUB POBUDAM ANGLEŠKE VLADE

Eden mrtev in več ranjenih zaradi atentatov v Sev. Irski

Eksplozija ubila znanega organizatorja športnih stav v Belfastu - Rafali iz brzostrelk na ulici

LONDON, 16. — Politično ozračje v Ulstru, ter še posebej v Belfastu, je še vedno zelo napeto. Danes je prišlo v prestolnici Severne Irske do štirih spopadov, oziroma atentatov, ki so zahtevali eno človeško žrtev ter enega ranjenega.

Žrtev enega od teh atentatov je bil eden od najbolj znanih organizatorjev športnih stav v Severni Irski. Gre za 40-letnega katoličana, ki je bil zelo znan v vseh severnoirskih športnih krogih. Moški je odprl vrata svojega stanovanja, potem ko je nekdo pozvonil. Takoj ko je odprl vhodna vrata, je prišlo do eksplozije, ki ga je ubila. Policijski agenti domnevajo, da so neznanci povežali bomba s detonatorjem, ki se je sprožil, ko je prizidek odprl vrata.

V Ulstru je treba zabeležiti še, da so neznani gverilci napadli tri člane pomožne ulstrske policije

(Ulster defence regiment) in sicer v njihovih stanovanjih. Eden od njih je bil ranjen, druga dva pa sta odgovorila na napad z orožjem ter pregnala napadalec. Člani pomožne policije UDR občasno opravljajo policijske dolžnosti, toda navadno prespijo noč na svojih domovih.

Davi je prišlo v Belfastu v neki katoliški četrti do zelo hudega atentata. Dva moška je pokosil rafal iz brzostrelke iz nekega neidentificiranega avtomobila, ki je drvel z veliko hitrostjo po ulici. Oba moška so pripeljali v bolnišnico, kjer so zdravniki menili, da je njuno zdravstveno stanje zelo resno.

Oživljanje gverilske dejavnosti v Ulstru očitno dokazuje, da vse dosedanje pobude angleške vlade za ureditev severnoirskih vprašanj niso praktično obrodile nobenega uspeha. Vzemimo primer katoliške

ga organizatorja športnih stav: nocer v njihovih stanovanjih. Eden od njih je bil ranjen, druga dva pa sta odgovorila na napad z orožjem ter pregnala napadalec. Člani pomožne policije UDR občasno opravljajo policijske dolžnosti, toda navadno prespijo noč na svojih domovih.

Vsi ti dogodki naj bi dokazovali, da se je v dobrih meri izjalovilo Whitelavov načrt za pomiritev v Severni Irski.

Kot smo že poročali, je lord Whitelav (spoznamo seveda z angleško vlado) pripravil podoben načrt za izvajanje pomiritev v Ulstru. Prvi člen te njegove akcije je predstavljal referendum o pripadnosti Severne Irske Angliji, oziroma Irski republiki (EIRE). Kot je bilo že vnaprej znano, je referendum zabeležil zmago protestantskih krogov, ki zahtevajo nadaljnjo povezavo Ulstra z Združenim kraljestvom. Pripomniti pa je treba, da se je skoraj 40 odstotkov prebivalstva vzdrglo glasovanju. Angleži nameravajo sedaj izvesti v doglednem času upravne volitve, ki bodo verjetno zelo pomembne. Gre za prve volitve v teh novih razmerah, ko se politični boj v Severni Irski zelo zaostrojuje. Volitve bodo potekale po proporcionalnem sistemu, kar omogoča, «katoličanom» morebitno večjo sodelstvo pri izvajanju politike krajevnih oblasti. Še prej pa bo angleška vlada objavila svojo «belo knjigo» o političnem položaju v Ulstru.

Po zadnjih vesteh je angleška vlada sprejela zelo stroge ukrepe, da bi zaščitila javno varnost v sami angleški prestolnici. Med drugim je za dve uri ustavila promet na mostu «London bridge», ki ga je danes slovesno odprla angleška kraljica. Elizabeta je prišla do mosta z motornim čolnom, čeprav so predvidevali, da bo pripela tja po kopnem.

Londonske in sploh angleške policijske oblasti so zaostrele kontrole v vseh pristaniščih in na pomembnih cestah, ki peljejo proti Londonu. Obstaja namreč bojazen, da bi ulstrski gverilci utegnili izvesti akcije, kot je bila tista, prejšnjega tedna, pred «Old bailpreyem».

POVRATILNE AKCIJE MAKARIOSEVIH PRISTAŠEV

Včeraj na Cipru trideset eksplozij

«Enosis», ali spoštovanja grških obveznosti do sporazuma NATO?

NIKOZIJA, 16. — Prejšnjo noč je na Cipru eksplodiralo 30 bomb, toda atentati niso povzročili človeških žrtev. Politični opazovalci pa menijo, da so ti atentati zelo povečali politično napetost na otoku.

Ta dogajanja so odraz hude napetosti med raznimi političnimi strankami v okviru grške narodne skupnosti. Kot je znano, so ciprski škofi odvzeli ciprskemu ministrskemu predsedniku metropolitu Makariosu

povračilno akcijo, ki naj bi jo izvedle politične sile, ki so povezane z nadškofof Makariosom. Vse te akcije naj bi bile tudi povračilne ukrepe teh političnih sil v zvezi s številnimi akcijami ljudi, ki so povezani z Grivasom, proti političnim postopkom na otoku.

Oživljanje gverile na Cipru predstavlja zelo nevaren člen v verigi dogajanj na Bližnjem vzhodu. Predvsem se postavlja vprašanje, kako bodo na te nastope, oziroma na notranja trenja grške skupnosti reagirali Turki, ki predstavljajo vsaj 30 odstotkov celotnega ciprskega prebivalstva. Nadalje se bo postavljalo vprašanje, kako bosta Grčija in Turčija, ki sta obe članici NATO uskladili svoje odnose do tega vprašanja.

NOVI DELHI, 16. — Indijska tiskovna agencija PTI je sporočila, da je v mestu Gaya, na severu države izbruhnila epidemija kolere. Kaže, da je doslej zaradi boleznih umrlo vsaj 29 ljudi.

TATVINA

Mlada milanska tatitica Pietro L. in Dario Trovato nista imela sreče, ko sta poskušala vdreti v stanovanje mesarja Enrica Facchetti. Poskušala sta odpreti ključavnico, a po vsej verjetnosti nista bila dovolj spretna, da bi jima to uspelo. Besna zaradi nepredvidene težave sta se odločila, da bosta podrla vrata. Rečeno storjeno: zaletela sta se v vrata in sta se znašla v stanovanju. Za njima pa je zavezala velikanška odprtina. Vrata so namreč držala udarec, zrušila pa se je stena. Hrup je zbudil radovednost neke stanovalka, ki je poklicala orožnike. Vprašanje pa, ki se postavlja, je če sta bila tatitica res taka hrusta ali pa je bila malta, ki jo je rabilo gradbeno podjetje slaba?

PREDSEDNIK

Ne dogaja se vsak dan, da bi predsednik republike aretirali taksista, ki prevaža preveč ljudi v svojem avtu in bi mu povrhu še nabil globo zaradi zlitih pnevmatik. Čeprav se ne zdi verjetno, je liberijski državni poplavar William Tolbert res dobesedno zagrabil za «kopino» taksista, ki je vozil preveliko število potnikov in ga osebno izročil policistom.

UROK

«Mesinska nogometna ekipa bo prihodnje leto igrala v D kategoriji», tako se je zaklet znani «mago del Peloro», ker se nogometaši niso javili na zmenjenem sestanku. Zogobracarji so se v resnici včeraj jutraj že zbrali, da bi odgovorili na sestanku k uraku, a v zadnjem trenutku jim je predsednik društva to preprečil. «Poslužil se bom zakona — je dejal vrac — da iztržim svoj honorar in branim svoj ugled (očito je, da vsa njegova moč v takih stvareh ni nič ne zaleže). Voditelji mesinskega nogometnega kluba so me prosili za poseg, da bi odstranili preklestvo z njihovega igrišča, ki sem ga pred štirimi leti sam uročil. Po tej žalitvi, pa bom napek vse svoje sile, da bo močeno nazadovalo v nižjo kategorijo».

škofovske nadležnosti, v primeru seveda, če se ne bi hotel odreči svojim političnim funkcijam. Sest bomb je eksplodiralo v Nikoziji, 18 v Limasolu in 6 drugih v Paphosu, jugozahodno od Cipra. Nobenega dvoma ni, da so bili vsi ti atentati naprjeni proti ljudem, ki podpirajo generala Grivasa, se pravi ljudem, ki so za «Enosis», to je za priključitev Cipra grški državi. General Grivas, ki je od leta 1963 vodil priključitve Cipra h Grčiji, se je vrnil na otok v septembru leta 1972. Po nekaterih vesteh je treba povezati vseh 30 eksplozij v enotno

Anne Cross (levo) in Deidre Greenland (desno) sta se veselo nasmehnila fotografu, ko sta bili izvoljeni za miss Anglije in miss Walesa

ZARADI NEPRISTOJNOSTI PRETORJA INFELISIJA

Namestnik rimskega državnega pravdnika dr. Sica prevzel preiskavo o telefonskem prisluškovanju

Načelnik preiskovalnega urada rimskega sodišča je začel pregledovati gradivo o domnevnem izsiljevanju ravnatelja ANAS - Ustavno sodišče bo 21. marca razpravljalo o zakonu o telefonskem prisluškovanju

RIM, 16. — Namestnik rimskega državnega pravdnika dr. Domenico Sica je prevzel danes preiskavo o protizakonitem telefonskem prisluškovanju, ki jo je doslej vodil pretor dr. Infelisi. Ukrepe je bil potreben, ker je pretor med svojo preiskavo odkril take prekrške kot so izsiljevanje, korupcija, združevanje v zločinske namene, ki ne spadajo v njegovo pristojnost.

Rezultati Infelisijskega dela so zbrani v štirih debelih zvezkih. V nekaj mesecih je sodnik s sodelovanjem preiskovalnega oddelka karabinerjev in tehnikov Antonia Randancia ter Francesca Greca opravil veliko delo. Zaslusil je 15 priče, od katerih 10 javnih funkcionarjev, zaplenil je 30 prisluškovalnih naprav in osem magnetofonskih trakov (od teh so mu enega ukradli), opravil je 14 hišnih preiskav in obiskal dve tovarni, ki

proizvajata mikronaprave za prisluškovanje. Rezultat vsega tega je bila obtožba proti 22 osebam, ki se bodo morale zagovarjati zaradi kršitve členov 617 in 619 kazenskega zakonika (tajnost telefonskega pogovora). Med obtoženci je 12 detektivov, tehnik Bruno Mattioli in v službenec SIP Marcello Micozzi, ki sta sodelovala z Walterjem Benetfortijem pri «predenju» vohunske mreže.

Edina obtožnica, ki ju Infelisi ni zaslusil, sta Pietro Bellotti in Alessandro Micheli. Prvi, Benetfortijeva «desna roka» in direktor detektivske agencije Mason, je od kuril pred nekaj dnevi, drugi pa se je prostovoljno javil rimskemu pretorju, nato pa izginil kot kafa. V sili je celo se «pozabil» plačati račun hotela, kjer se je nastanil in dvigniti prtljago.

V vsej tej jasnih sliki konkretnih rezultatov, ki jih je pretor dosegel, je le ena a precej velika črna senca: vprašanje zakaj ni pretor vrl v prisluškovalno centralo finančnih stražnikov v četrti Monte Sacro, ko jo je z gotovostjo lokaliziral. To vprašanje vsebuje še dolgo vrsto drugih, ki zadevajo delovanje finančnih stražnikov. Kako deluje tako imenovani urad? Je vedno deloval le proti tihotapcem (cigaret, valute, mamul) — na tem področju je urad dosegel res briljantne rezultate. Kako delujejo informativni oddelki, ki se skrivajo pod «etiketo» uvožno - izvoznih trdk?

Še bolj zapletena je afera o domnevnem izsiljevanju ravnatelja družbe ANAS Chiantaja. Odvetnik Fabbri je sicer priznal, da je on skrivnostni «gospod Pontedera», ki je zahteval 400 milijonov od Chiantaja. Preiskovalci so dalj časa tavali v temi in šele po izbruhu afere telefonskega prisluškovanja so identificirali izsiljevalca. Čudno naključje: Fabbrijev bivši barist ga je prijavil, potem ko je sodnik obtožil znanega detektiva Toma Ponzija. Očitno je, da Fabbri ni prisluškoval dve leti in pol pogovorom v Chiantajevevemu uradu, le da bi ga pozneje izsiljeval. Zanimali so ga predvsem javni natečaji, katerih podrobnosti je nato prodajal raznim družbam. Kljub temu kaže, da se nič ne boji posledic. Zakaj?

Še bolj čuden pa je način kako je Chiantate odkril prisluškovalno napravo pod svojo mizo. Nekega dne je prišel k njemu podravatelj in mu dejal: «Igral sem se s svojim radom na frekvenčno modulaciji v svoji sobi in sem slišal tvoj glas...» Moža sta se lotila iskanja in našla skriti mikrofoni v pisalni mizi dobro leto potem, ko so ga prisluškovalci skрили.

V tem letu je odvetnik Fabbri zbral kopico magnetofonskih posnetkov, ki jih je včeraj izročil načelniku preiskovalnega urada rimskega sodišča. Sodnik je odločil, da bo najprej preveril, če posnetki res vsebujejo imena nekaterih parlamentarcev, ki naj bi bili po nekaterih govorih vključeni v škandal ANAS. V tem primeru bi moral izdati gradivo parlamentu, ki naj preveri položaj politikov, ki naj bi bili vključeni v afero.

Ustavno sodišče bo 21. marca razpravljalo o zakonu o telefonskem prisluškovanju. Problem, ki ga je naka-

zal neki bocenski preiskovalni sodnik, je zelo zanimiv. Gre za to: ustava jamči državljanu tajnost občejanja po telefonu, telegrafu in pismu ter pravico do obrambe. S prisluškovanjem pa krši preiskovalci obe ustavni «določili». Če sodnik obvesti obtožence, da ima telefon pod nadzorstvom, je prisluškovanje brezsmiselno, če pa tega ne naredi se obtožence ne more braniti.

LONDON, 16. — «Črni bis» svetovnega nogometa, brazilski nogometaš Pele je imel danes precejšnje stitnosti z britanskimi cariniki, ker so mu v kovčku našli čedno vsočito v dolarjih. Cariniki so mislili, da skuša znani nogometaš «izvazati» tujo valuto, Pele pa je pojasnil, da gre za denar, ki ga je zaslužil s turnejo po Evropi.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Kraško odposlanstvo pred palačo deželnega sveta v spremstvu slovenskih deželnih svetovalcev po razgovoru s predsednikom Berzančijem

(Nadaljevanje z 2. strani)

tradicionalno dejavnost.

V razpravo so nato posegli še nekateri Kraševci: Ivan Kralj je bil mnenja, da se nikakor ne sme prepovedati kraškemu lastniku da vstopi na svoje zemljišče, treba pa je prepovedati odmetavanje starih štečnikov, hladilnikov in žimnic. Josip Pahor je obravnaval predvsem nekatera prečeta lastniška vprašanja, Mario Kralj pa je ugotovil, da se čudi vztrajanju pri tem zakonu, ki je slab in ki bo lahko dosegel samo obratni učinek, ker ne upošteva prisotnosti ljudi, ki žive na tej zemlji že stoletja in ki niso državljani druge kategorije, ki so državljani, ki so vedno dosledno izvajali svoje državljanske obveze. Zakon ne more biti dober, če kmetu samo prepoveduje, da ne izkopa, širilo se je najrazličnejše vesti (značilno je, da so vse pripisovale krivdo Indijancem) in manifestanti izgovarjali spopadi s policijo. Širilo se je najrazličnejše vesti (značilno je, da so vse pripisovale krivdo Indijancem) in manifestanti izgovarjali spopadi s policijo. Širilo se je najrazličnejše vesti (značilno je, da so vse pripisovale krivdo Indijancem) in manifestanti izgovarjali spopadi s policijo.

vil, da se vsi strinjajo, da je treba Kras zaščititi in da je treba pri tem še posebej upoštevati interese slovenskega prebivalstva. Pittoni je nato govoril o škodi, ki se na razne načine čuje dela na Krasu, ko so na divje gradi, ko je prišlo do velikih spekulacij in da je zaradi tega zaščita postala nuja. Ta zaščita pa mora biti v interesu prizadetega prebivalstva in socialisti so za spremembo, za razpravo o pristojnostih, za obravnavo, razmejitve, omejitve, razlaskanj in drugih členov zakona, ki ga je treba izboljšati. Pittoni je podčrtal, da bi deželna uprava na letela na odločen odpor vsega prebivalstva, če bi sedaj tak zakon odobrila, ko pa dežela prav obratno hoče narediti zakon za prebivalce in ne proti njim. Zaradi tega je Pittoni zaključil, da je treba razpravo o zakonu odložiti, da se omogoči predhodno posvetovanje s prizadetimi občanmi in s slovenskimi organizacijami, ki so se za stvar živo zanimale.

Načelnik svetovalske skupine PS DJ Dal Mas je dejal, da je treba narediti ustanovo, kot to predvideva zakon Belci in da je zaradi tega prav, da se o zakonu razpravlja v drugi komisiji. Dal Mas je bil mnenja, da ni točno, da je

deželni zakonski osnutek proti interesom Kraševcev in da gre v mnogih primerih za nesporazum, ker se ni dobro razumelo, kaj v resnici vsebujejo posamezni členi. Na vsak način pa je treba upoštevati pripombe in tudi pripombe, ki so bile izrečene na posvetovanju, po katerega je prišlo na pobudo pokrajine. Dal Mas je kot primer pomembnosti zakona navedel izgradnjo cerkve na Vejni, ki predstavlja «žalitev za Kras» in da se nekaj takega ne sme ponoviti. Načelnik svetovalske skupine KD Del Gobbo pa se je skliceval na izkušnje ob razpravi o gorskih skupnostih, ko so prav tako sprejemali deželne in na kaj šlo za podobnega in predlagal podoben postopek. Bil je mnenja, da v bistvu ne gre za različna stališča, temveč samo za neke nejasnosti in da zakon ne more biti narejen po okusu vsakega in ne more zadovoljiti vseh. Zaradi tega se je po novno skliceval na postopek, ki je bil uporabljen pri odobritvi zakona o gorskih skupnostih, ko prihaja do normalne dialektike med stališči, ki so zastopane v deželnem svetu, do večin in manjšin in končno odločajo in sodijo volivci v zadržanji in sprejetih stališčih.

OSTER ODPOR PROTI REŽIMU POLKOVNIKOV

Grški študentje zasedli atensko medicinsko fakulteto

Policija je aretirala dva študenta - Dokument demokratičnih časnikaerjev o položaju v Grčiji

ATENE, 16. — Protest grških univerzitetnih študentov je danes, po nekaj dneh «zatišja», spet izbruhnil v svo silo. Manifestacije v Patrasu in v Atenah ter oster odgovor policije: dva študenta aretirana, nekaj priprtih in več legitimiranih.

Manifestanta so agenti aretirali pred medicinsko fakulteto atenskega vseučilišča. Na dvorišču univerze se je zbralo na tisoče študentov, ki so izvolili ožji odbor, ki bo moral voditi pogajanja z akademskim senatom o vseh problemih vseučilišča. Eden izmed izvoljenih je obtožil vodstvo vseučilišča, da odlašajo z začetkom pogajanj, ker hoče tako izigrati študente. Med manifestacijo je posegla policija, ki je aretirala dva študenta. Manifestanti so takoj ostro reagirali in so zasedli fakulteto. Izjavili so, da ne bodo zapustili poslopja, dokler ne bo policija osvobodila študentov. Okrog tisoč študentov je manifestiralo v Patrasu svoj gnev proti policijskim ukrepom grških polkovičnikov.

Protestno manifestacijo je izzval rektor, ki je prepovedal študentom zborovati na vseučilišču. Policija je strahovala pred vdomom in je dovolila vstop le tistim, ki so doslej redno hodili na lekcije, ne pa ostalim, ki se iz protesta niso udeležili februarskih izpitov.

Policijski agenti niso sicer aretirali nikogar, so pa brutalno razgnali sprejeto študentov po patraških ulicah. Grob je bil tudi poseg policije proti študentom juridične fakultete atenske univerze, ki so protestirali zaradi aretacije svojega tovariša. Agenti so priprili nekatere manifestante, druge pa so legitimirali.

Protestne stavke grških študentov se medtem nadaljujejo na vseh atenskih univerzah. Kako močan je odpor proti represivnim ukrepom polkovičnikov dokazuje tudi dejstvo, da se polovica študentov ni udeležila februarskega izpitnega roka. Temeljni zahtevi, od katerih študentje nečejo odstopiti, sta dve: policija ne sme posesti v univerze in vlada mora umakniti zakonski dekret, s katerim lahko pokliče k vojakom najbolj uporne študente.

Kako dramatičen je položaj v Grčiji, ki dokazuje tudi pismo skupine grških demokratičnih časnikov socialističnemu glasilu «Avanti». Gre za rodo ljube, ki so morali zbežati v tujino, da bi se izognili preganjanju in ječi. V dokumentu časnikari opisujejo ne-mogoče pogoje, v katerih delajo njihovi tovariši v domovini. Da bi vsaj nekoliko ublažili odneve študentskega boja, so polkovniki prepovedali tisku poročati o manifestacijah in spopadih med študenti in policijo, zlasti se pa so morali molčati o represivnih ukrepih proti najbolj aktivnim manifestantom. Priisk, ki ga je vlada izvajala, je bil tak, da ukaz in obirno poročati o manifestacijah. Ta svoj pogum pa je drago plačal, ker je izzval srdito reakcijo policije.

Lunohod «prehodil» že 18 kilometrov

MOSKVA, 16. — Po vesteh sovjetske tiskovne agencije TASS je lunohod začel že spet delovati s polno paro. V zadnjih dneh je prevozil skoraj 3 km in opravil vrsto meritev na prehodnem področju med morjem Miru in kontinentom. Avtomatsko vozilo se sedaj vrača spet proti središču morja Miru. Med opravljeno potjo je izmerilo stopnjo magnetizacije in vrsto drugih kemično-fizičnih lastnosti Luninega kamenja. Od 16. januarja je lunohod prevozil skoraj 18 km.